

III. Przegląd prawodawstwa

1. POLSKIE PRAWO SKARBOWE

(1. IV. — 31. XII. 1931)*

I.

Budżet.

W dniu 12. II. 1931 uchwalone zostały cztery ustawy o dodatkowych kredytach za lata 1927/28 do 1930/31, legalizujące przeważnie już uskutecznione wydatki, wyrażające się w kwotach poważnych. Przedewszystkiem podwyższone zostały wydatki, ustalone na rok budżetowy 1927/28, o sumę ogólną 589.373.129 zł (Dz. U. 35/261). Z sumy tej przypada w szczególności na fundusz dyspozycyjny Prezydium Rady Ministrów 8.000.000 zł, na Ministerstwo Spraw Wojskowych (głównie na utrzymanie wojska oraz rezerwę zaopatrzenia) 197.863.411 zł, na dotację na kapitał zakładowy Państwowego Banku Roln. 75.000.000 zł, wreszcie na dwa jednorazowe zasiłki, wypłacone na zasadzie R. P. R. z dn. 17. VIII. 1927 i 23. I. 1928, 60.940.500 zł. Na pokrycie dodatkowych wydatków służyć miała nadwyżka z dochodów Ministerstwa Skarbu oraz zwiększone wpływy zwyczajne przedsiębiorstw państwowych. Równocześnie upoważniony został Minister Skarbu do zmniejszenia wzgl. powiększenia kredytów w poszczególnych częściach, działach i paragrafach w wysokości łącznej 19.054.721 zł.

Druga z wymienionych ustaw (Dz. U. 35/262) podwyższyła wydatki na r. 1928/29 o sumę 219.922.305 zł, w szczególności w zakresie Ministerstwa Spraw Wojskowych o 77.519.709 zł (głównie na rezerwę zaopatrzenia), następnie tytułem dotacji na zwiększenie kapitałów zakładowych Banku Gospodarstwa Krajowego i Państwowego Banku Rolnego o dwa razy 30 milionów zł, wreszcie na podwyższenie dodatku na mieszkanie dla funkcjonariuszów państwowych o 11.154.349 zł. Podwyższone wydatki pokryte miały być nadwyżką dochodów Ministerstwa Skarbu. Równocześnie upoważniony został Minister Skarbu do zmniejszenia wzgl. powiększenia kredytów w poszczególnych częściach, działach i paragrafach w wysokości łącznej 27.010.522 zł.

*) Dz. U. 1931 nr. 30-113.

Trzecia ustawa (Dz. U. 36/263) podwyższyła kredyty na rok 1929/30 o 72.210.692 zł, w szczególności jako pożyczkę na zasilenie funduszu obrotowego Polskich Kolei Państwowych w wysokości 10 milionów zł, tytułem dopłaty do zabezpieczenia na wypadek bezrobocia oraz pomocy dla bezrobotnych 20 milionów zł, wreszcie na rzecz Państwowej Fabryki Związków Azotowych w Tarnowie 10 milionów zł. Na pokrycie wydatków służyć miała ogólna nadwyżka dochodów nad wydatkami w danym okresie budżetowym.

Czwarta ustawa (Dz. U. 36/264) podwyższyła kredyty na rok 1930/31 o 34.521.240 zł, w szczególności tytułem dopłaty do zabezpieczenia na wypadek bezrobocia, oraz pomocy dla bezrobotnych miast i wsi 30 milionów zł. Na pokrycie danych wydatków służyć miały oszczędności, osiągnięte przez zmniejszenie wydatków i uzyskanie wyższych wpływów z niektórych źródeł dochodowych, przewidzianych na r. 1930/31.

Poza powyższymi ustawami wymienić należy także, jako dotyczące dziedziny budżetu, R. R. M. z dn. 10. IV. 1931 (Dz. U. 32/232), zarządzające na podstawie ustawy skarbowej na r. 1931/32 z dn. 21. III. 1931 cofnięcie od dnia 1. V. 1931 dodatków miesięcznych do uposażeń funkcjonariuszów państwowych oraz do zaopatrzeń emerytalnych (wypłacanych dotychczas w wysokości 15%). R. R. M. z dn. 18. V. 1931 (Dz. U. 48/410) obniżyło osobom wojskowym w służbie czynnej powyższe dodatki z dn. 1. VI. 1931 o jedną trzecią.

Jako rok budżetowy przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe” ustala R. M. K. z dn. 10. X. 1931 (Dz. U. 93/720) okres od 1. I. — 31. XII. każdego roku. W roku bieżącym okres budżetowy Polskich Kolei Państwowych obejmować będzie przejściowo czas od 1. IV. — 31. XII. 1932¹⁾.

II.

Wydatki.

W dziedzinie wydatków osobowych wyszczególnić należy przedewszystkiem R. R. M. z dn. 10. IV. 1931 (Dz. U. 32/232), zarządzające cofnięcie od dnia 1. V. 1931 dodatku 15% do uposażeń funkcjonariuszów państwowych oraz do zaopatrzeń emerytalnych, oraz R. R. M. z dn. 18. V. 1931 (Dz. U. 48/410), obniżające dany dodatek osobom wojskowym w służbie czynnej z dniem 1. VI. 1931 o jedną trzecią. Pozatem zawieszono zostało ustawą z dn. 14.

¹⁾ Poza tem w sprawie zatwierdzania preliminarzy budżetowych m. Gdyni bezpośrednio przez Ministerstwo Spr. Wewn. i Skarbu zob. poz. 441; w sprawie gospodarki finansowej gmin wyznaniowych żydowskich (uchwalanie i zatwierdzanie budżetów) zob. poz. 698.

X. 1931 (Dz. U. 98/749) automatyczne przechodzenie do wyższych szczebli uposażenia²⁾. — Należności za podróże służbowe w kraju obniżyło R. R. M. z dn. 10. IV. 1931 (Dz. U. 37/291). Diety dzienne wynoszą zależnie od uposażenia 2—30 zł, dla wyszczególnionych władz najwyższych 60 wzgl. 80 zł³⁾. R. R. M. z dn. 10. IV. 1931 (Dz. U. 37/292) obniżyło częściowo także należności za podróże służbowe, odbywane zagranicą (w II—IV grupie uposażenia np. z 18 do 14 dol. am.). Jednolity tekst odnośnych przepisów podaje O. M. S. z dn. 12. VIII. 1931 (Dz. U. 78/621)⁴⁾.

Z innych przepisów prawnych, dotyczących dziedziny wydatków osobowych, wymienić należy R. M. S. z dn. 25. III. 1931 (Dz. U. 42/380), ogłaszające jednolity tekst ustawy emerytalnej⁵⁾, oraz R. M. S. z dn. 31. III. 1931 (Dz. U. 47/406), ogłaszające jednolity tekst ustawy o zaopatrzeniu byłych skazańców politycznych. Wydatków osobowych dotyczą także rozporządzenia wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego (Dz. U. poz. 683) oraz przez Ministra Pracy i Opieki Społecznej (Dz. U. poz. 851)⁶⁾.

Wydatków rzeczowych dotyczy szereg ustaw i rozporządzeń, przy wykonaniu których przewidziane jest współdziałanie Ministra Skarbu. Wymienić należy ustawy z dn. 18. III. 1931 w sprawie skupu przez Skarb Państwa kolei fabryczno—łódzkiej, kolei Lwów—Stojanów oraz kolei Chabówka — Zakopane (Dz. U. 39/313—315), następnie R. M. W. R. i O. P. z dn. 15. V. i 6. VI. 1931 (Dz. U. 64/524 i 70/570), dotyczące budowy gmachów szkolnych⁷⁾, dalej ustawę z dn. 21. III. 1931 (Dz. U. 39/338) o dodatkowym kiedycie na budowę gmachu Ministerstwa Robót Publicznych, ustawę z dn. 17. III. 1931 (Dz. U. 39/303) w sprawie meljoracji Polesia⁸⁾, wreszcie ustawę z dn. 18. III. 1931 (Dz. U. 36/272), normującą nabywanie przez Państwo na cele reformy rolnej nieruchomości, obciążonych długami w listach zastawnych i obligacjach.

²⁾ Zob. także poz. 857. W sprawie wstrzymania wypłaty specjalnego dodatku mundurowego dla urzędników kontroli skarbowej zob. poz. 451.

³⁾ Zob. także poz. 437, 658 i 707.

⁴⁾ W sprawie należności za podróże służbowe pracowników Polskich Kolei Państwowych, odbywane w kraju wzgl. zagranicą zob. poz. 362 i 700 wzgl. 411.

⁵⁾ W sprawie emerytur, które były przyznane przez dawny rząd austriacki zob. ORz poz. 402.

⁶⁾ Poza tem zob. poz. 302 (§ 13), 450, 679 oraz 530. Regulamin więzienny, ogłoszony R. M. Spr. z dn. 20. VI. 1931. (Dz. U. 72/577), przewiduje w § 122—124 odżywianie więźniów na koszt Skarbu Państwa.

⁷⁾ Zob. także poz. 576.

⁸⁾ Zob. także poz. 425.

Z pośród licznych przepisów, dotyczących funduszków, wyszczególnić należy R. P. R. M. z dn. 14. X. 1931 (Dz. U. 94/722) w sprawie wykonania ustawy z dn. 27. II. 1931 o Państwowym Funduszu Eksportowym. Zarząd funduszem powierza się Międzyministerjalnej Komisji Popierania Eksportu, w skład której wchodzi: przewodniczący, powołany przez Ministra Skarbu oraz w charakterze członków przedstawiciele po dwóch z Ministerstwa Skarbu, Przemysłu i Handlu i Rolnictwa oraz po jednym z Ministerstwa Spraw Zagranicznych i Banku Polskiego. Następnie z głosem doradczym w charakterze rzeczoznawców biorą udział w pracach Komisji przedstawiciele Państw. Banku Rolnego i Banku Gospodarstwa Krajowego. W zakres kompetencji Komisji wchodzi uchwalanie wniosków, dotyczących przyznania w poszczególnych wypadkach poręki i kredytu. Wysokość i warunki poręki i kredytu Komisja ustala w zależności od rodzaju towarów i warunków transakcji. Uchwały Komisji podlegają wykonaniu po zatwierdzeniu ich przez Ministra Skarbu. Komisja składa określonym władzom roczne sprawozdania ze swej działalności. Wszystkie zapasy kasowe Funduszu lokowane będą w Banku Gospodarstwa Krajowego, który co miesiąc zdaje szczegółowe sprawozdanie ze stanu Funduszu Ministrowi Skarbu oraz Międzyministerjalnej Komisji.

Co się tyczy Państwowego Funduszu Drogowego, to miarodajne dotychczas przepisy wykonawcze, zawarte w rozporządzeniu z dn. 17. III. 31, zastąpione zostały przepisami RMRP. i S. z dn. 3. X. 1931 (Dz. U. 92/716). Dochody Funduszu z opłat wpływać będą do Pocztowej Kasy Oszczędności na specjalne konta czekowe władz wymiarowych. Sumy te przelewane będą 15 go każdego miesiąca oraz z końcem roku budżetowego do Centralnej Księgowości Ministerstwa Skarbu, gdzie zarachowane będą na fundusz specjalny p. n. „Państwowy Fundusz Drogowy”. Kontrolę nad działalnością władz wymiarowych prowadzą właściwe władze wojewódzkie. Sprawozdanie roczne obejmować będzie zestawienie dochodów, wydatków, sald i zaległości oraz opis wykonanych robót.

Znamiona charakterystyczne dla funduszków i podatków celowych tkwią w treści ustawy z dn. 22. X. 1931 (Dz. U. 99/761) o uiszczaniu niektórych zaległych podatków w naturze na cele bezpośredniej pomocy bezrobotnym. Ustawa upoważnia Ministra Skarbu do poboru zaległych państwowych podatków gruntowego, majątkowego, spadkowego i przemysłowego w naturze, a to: żytem, pszenicą, jęczmieniem, grochem i gryką (tatarką), ziemniakami i węglem, a w wyjątkowych przypadkach także drzewem opałowym. Wymienione artykuły mają być użyte wyłącznie na cele bezpośredniej pomocy w naturze dla bezrobotnych i ich rodzin, przyczem ar-

tykuły te nie mogą być ani sprzedane, ani też wymieniane na inne. Przyjmuje je Naczelny Komitet do spraw bezrobocia stosownie do przepisów R. M. S. z dnś 16. XI. 1931 (Dz. U. 104/806)⁹⁾.

Likwidacji stosunków żelarskich¹⁰⁾ na Spiszu służy na zasadzie ustawy z dn. 20. III. 1931 (Dz. U. 37/288) pomoc finansowa, udzielana przez Ministra Reform Rolnych z funduszu zapomóg i kredytu ulgowego (art. 17). Ustawa umożliwi żelarzom nabycie posiadanych w użytkowaniu nieruchomości (gruntów wraz z budynkami oraz z przynależnościami) na własność za odpowiednią cenę wykupu.

Pomoc dla instytucyj kredytowych, przewidziana ustawą z dn. 28. XI. 1925 i ograniczona co do czasu R. P. R. z dn. 17. V. 1927, może być udzielana przez Ministra Skarbu na zasadzie ustawy z dn. 17. III. 1931 (Dz. U. 36/271) w granicach kwoty 20 milionów zł także i po upływie 1927 r.

Zniesienie Centralnej Kasy Państwowej zarządza R. M. S. z dn. 10. IX, 1931 (Dz. U. 88/687), przekazując jej czynności kasowe Pocztovej Kasie Oszczędności oraz Bankowi Polskiemu, czynności rachunkowe — Ministerstwu Skarbu, zaś przyjmowanie i przechowywanie oraz wydawanie depozytów rzeczowych ewentualnie także sam niebudżetowych w papierach wartościowych — Grodzkiej Kasie Skarbowej w Warszawie¹¹⁾ ¹²⁾.

⁹⁾ W sprawie zasiłków płaconych z Funduszu Bezrobocia robotnikom częściowo zatrudnionym zob. Dz. U. 259, 260, 407, 408, 466, 497, 614, 685, 713, 777, 794 i 833; pozatem dotyczą Funduszu Bezrobocia poz. Dz. U. 438 i 842.

¹⁰⁾ Żelarze: osoby, które wzamian za wykonane robocizny na rzecz właścicieli ziemskich mają w użytkowaniu pewne nieruchomości.

¹¹⁾ W sprawie ratyfikacji konwencyj z Austrią dotyczących Zastępczych Zakładów Pensyjnych dla Funkcjonarjuszów, Zawodowego Zakładu Ubezpieczeń od wypadków, Austr. Kolei Żelaznych, Powszech. Zakładu Pensyjnego dla Funkcjonarjuszów, Instytutu Pensyjnego Związku Austr. Kolei lokalnych i kolejek, Kasy Chorych Zarządu b. ces. kr. Austr. Kolei Państw, i jej funduszów ubocznych, oraz konwencji z Austrią i Czechosłowacją, dotyczącej „Kasy Oszczędności dzieci urzędników i robotników stałych Kolei Północnej” zob ustawy z dnia 18. III. 1931 (Dz. U. 42/371 oraz 39/308—312). Przy wykonaniu powyższych konwencyj współdziałał Minister Skarbu. — W sprawie roszczeń obywateli polskich do nitmieckich zakładów ubezpieczeń, regulowanych przez Rząd Polski, zob. R. P. R. z dn. 15. IV. 1931 (Dz. U. 33/235).

¹²⁾ W sprawie udzielania pożyczek długoterminowych z komunalnego funduszu pożyczkowo-zapomogowego zob. Dz. U. 564, w sprawie przekazania Min. Przem. i Handlu funduszu przemysłowego Tymcz. Wydziału Samorząd, w likw. we Lwowie zob. Dz. U. 670, w sprawie przerachowania śląskiego funduszu wolnych kuksów zob. Dz. U. 732, w sprawie zasilania funduszów izb rzemieślniczych zob. Dz. U. 809.

III.

Dochody.

Z dziedziną wydatków państwowych wiąże się bezpośrednio i najściślej ze względu na wymienny charakter odpowiednich usług i świadczeń dziedzina dochodów z opłat skarbowo-administracyjnych. W zakresie tychże opłat wydano w okresie sprawozdawczym szereg nowych przepisów prawnych. Wymienić należy R. M. S. Z. z dn. 11. VII. 1931 (Dz. U. 65/544), wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu i innymi Ministrami w sprawie zmiany taryfy opłat konsularnych Opłaty w szeregu przypadków zostały podwojone¹³⁾. W sprawie opłat paszportowych ogłoszone zostało R. M. S. w poroz. z Min. Spr. Wewn. z dn. 20. VI. 1931 (Dz. U. 56/460¹⁴⁾. Stopę opłaty za nadzór nad zakładami ubezpieczeniowymi za 1930 r. ustala R. M. S. z dn. 23. X. 1931 (Dz. U. 98/752)¹⁵⁾. Opłaty za prace katastralne na obszarze województw małopolskich oraz na obszarze województw poznańskiego i pomorskiego regulują R. M. S. z dn. 13. XI. 1931 (Dz. U. 108/839 i 840).

W zakresie kompetencji Ministra Sprawiedliwości wyszczególnić należy ustawę z dn. 7. XI. 1931 (Dz. U. 105/810) o opłatach sądowych w sprawach rejestrowego zastawu rolniczego. Opłaty za wpis prawa zastawu do rejestru zastawu rolniczego są regresywne i wynoszą przy wierzytelnościach do 2000 zł włącznie za każde rozpoczęte 200 zł: 40 gr, zaś przy sumach ponad 2000 zł za pierwsze dwa — w dalszym ciągu dwadzieścia — wzgl. sto tysięcy zł: 4 zł, 31 zł wzgl. 111 zł, a za każde rozpoczęte tysiąc, dalej pięć — wzgl. dziesięć tysięcy zł: 1,50 zł, dalej 5 zł. Za wpis prawa zastawu dla kaucji, jako też za wpis przeniesienia prawa zastawu na rzecz innej osoby opłata obniżona jest do połowy. Także wszelkie wnioski,

¹³⁾ N. p. za przeprowadzenie likwidacji spadku przy udziale konsula, działającego w imieniu nieobecnego spadkobiercy, 8% po odliczeniu wydatków i określonych opłat (dotychczas 4%); także opłaty paszportowe, przewidziane w taryfie konsularnej, uległy podwojeniu. — W sprawie konwencji konsularnych z Belgją, Rumunją i Jugosławją zob. Dz. U. poz. 267 i 627/8 (mian. art. 16, 3), 268 i 482/3 oraz 269 i 845/6 (mian. art. 18).

¹⁴⁾ Opłaty podwyższono do 200 zł, za paszport wielokrotny do 350 zł. — W sprawie opłat za przepustki (jednorazowe, gospodarcze i stałe) na granicy polsko-rumuńskiej zob. Dz. U. poz. 492 art. 10. — W sprawie ratyfikacji konwencji międzynarodowej, dotyczącej statystyki gospodarczej zob. Dz. U. 278.

¹⁵⁾ Opłata wynosi 1⁰/₀₀ sumy zebranych składek brutto. Zob. także Dz. U. poz. 626 i 669; w sprawie ratyfikacji konwencji z Austrią i Węgrami, dotyczących określonych zakładów i kas ubezpieczeniowych zob. Dz. U. poz. 282, 283, 308, 347 i 348.

składane do sądu rejestrowego, podlegają opłacie, mianowicie w wysokości 1 zł, 3 zł i 5 zł zależnie od wartości do tysiąca zł włącznie oraz do wzgl. ponad pięć tysięcy zł. Odpisy i załączniki są wolne od opłaty. Za wyciągi z rejestru zastawowego opłata wynosi 3 zł od każdego arkusza. Opłat ryczałtowych nie pobiera się. Wykonanie ustawy poruczone jest Ministrom Sprawiedliwości i Skarbu. — Ustawa z dn. 21. III. 1931 o dowodach prawa własności do gruntów scalonych (Dz. U. 39/340) obniża (art. 6) opłaty za wywoływanie i regulację hipotek oraz stawki wynagrodzenia, ustalone w taksie dla pisarzy hipotecznych, o 50%. W sprawie taksy za doręczanie wezwań i innych pism sądowych w sprawach karnych wydane zostało R. M. Spr. z dn. 17. IV. 1931 (Dz. U. 42/383), uchylające poprzednie z dn. 25. VI. 1929¹⁶⁾.

W dziedzinie uprawnień Ministra Przemysłu i Handlu wymienić wypada R. M. P. i H. w porozumieniu z Min. Skarbu z dnia 9. VII. 1931 o opłatach probierczych (Dz. U. 62/505). Opłaty probiercze na rzecz Skarbu Państwa za cechowanie złotych i srebrnych przedmiotów zostały podwyższone i wynoszą od ciężaru 1 grama 0,1 do 15 gr (dotychczas 0,05 do 12 gr), od zegarków i kopert zegarkowych za sztukę, zależnie od metalu i średnicy 1,50 zł do 10 zł (dotychczas 1 do 8 zł), za czynności niepołączone ze stemplowaniem 1 do 4 zł (dotychczas 0,50 do 3 zł)¹⁷⁾. W sprawie opłat za czynności urzędów miar zarządza R. M. P. i H. z dn. 14. IX. 1931 (Dz. U. 86/676) za czynności legalizacyjne urzędnika, ograniczające się jedynie do założenie cechy zabezpieczającej, pobór opłaty w wys. 20% opłaty zasadniczej za sprawdzenie narzędzia¹⁸⁾.

Przepisy, dotyczące opłat, wydane zostały pozatem w zakresie kompetencji Ministra Rolnictwa w sprawie opłat za badanie mięsa, sprowadzanego z zagranicy. (Dz. U. 443 załącznik nr. 2) ¹⁹⁾

¹⁶⁾ W sprawie kwoty ryczałtowej kosztów za czynności sądów rozjemczych dla zakładu Ubezpieczeń od Wypadków we Lwowie zob. Dz. U. poz. 626. W sprawie strawnego i drogowego dla organów sądowych w Małopolsce zob. Dz. U. poz. 456; odnośnych ściągniętych należności nie zapisuje się w księgach kasy sądowej. Zob. także regulamin więzienny Dz. U. poz. 577 §§ 125 oraz 211—222 (dotyczą odżywiania się więźniów na koszt własny oraz pracy więźniów).

¹⁷⁾ Zob. także Dz. U. 646 i 675. Spraw ochrony wynalazków dotyczy Dz. U. 506.

¹⁸⁾ Zob. także Dz. U. 872.

¹⁹⁾ Zob. także konwencję weterynaryjną polsko-włoską Dz. U. 270 i 535/6 pkt. 11 protokołu końcowego postanawia odnośnie opłat za badania weterynaryjne na granicy stosowanie przez obie strony względem siebie opłat, stosowanych względem państwa najbardziej uprzywilejowanego.

oraz w sprawie opłat od ogierów, nie posiadających świadectw uznania (Dz. U. 339), przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w sprawie opłat, pobieranych przez gminy wyznaniowe żydowskie (Dz. U. 698)²⁰⁾, wreszcie przez Ministra Reform Rolnych w sprawie opłat za scalanie gruntów oraz za nadzór nad parcelacją (Dz. U. 485 i 686).

Przechodząc do dziedziny dochodów z własnego gospodarstwa państwowego czyli dochodów ze źródeł rzeczowych, będących własnością państwa, uwzględnić należy w pierwszej linii nieruchomości majątek państwowy. W okresie sprawozdawczym ogłoszone zostały liczne ustawy w sprawie sprzedaży, zamiany lub bezpłatnego odstąpienia gruntów, parcel, placów i nieruchomości państwowych (Dz. U. 215, 316—337, 338 art. 2, 341—346, 824—830). Na zasadzie art. 14 RPR. z dn. 22. IV. 1927 o rozbudowie miast Rada Ministrów zarządziła odpłatne, a w niektórych przypadkach także bezpłatne, odstąpienie gruntów państwowych na rzecz m. Warszawy (Dz. U. 520—523, 671, 710, 848, 849), m. Gdyni (Dz. U. 352) i m. Dąbrowy Górniczej (Dz. U. 743)²¹⁾.

W dziedzinie państwowej przedsiębiorczości przemysłowej wymienić należy ustawę z dn. 18. III. 1931 (Dz. U. 36/274), zezwalającą na zaciągnięcie przez „Państwowe Zakłady Wodociągowe na Górnym Śląsku” pożyczki długoterminowej do wysokości 20 milionów zł i na przyjęcie gwarancji przez Skarb Państwa za zobowiązania, wynikające z tej pożyczki. Warunki pożyczki, wysokość oprocentowania i terminy umorzenia ustali Minister Robót Publicznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu. — Poza tem zasługuje na uwagę RRM. z dn. 12. VI. 1931 (Dz. U. 60/484) w sprawie likwidacji Państwowych Zakładów Przemysłowo-Szkolnych dla inwalidów w Piotrkowie. Nieruchomość będąca pod zarządem i w użytkowaniu Zakładów przekazuje się pod zarząd i użytkowanie Ministerstwa Spraw Wojskowych. Urządzenia i warsztaty przekazuje się pod zarząd i użytkowanie Ministerstwa Spraw Wojskowych i Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej według planu ustalonego w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

Co się tyczy przedsiębiorstw kredytowych, to dla działalności Banku Gospodarstwa Krajowego posiada znaczenie RMS. z dn. 15. X. 1931 (Dz. U. 96/735), ustalające

²⁰⁾ Opłaty za ubój rytualny, za miejsca na cmentarzach oraz pomnikowe.

²¹⁾ W sprawie sprostowania omyłek w wykazach nieruchomości majątków państwowych, przeznaczonych do sprzedaży, zob. Dz. U. 225, 226 i 663. — W sprawie opłat za mieszkania, otrzymywane w naturze przez funkcjonariuszów M. S. Z. poza granicami Państwa i na obszarze w. m. Gdańska zob- Dz. U. 442.

czasokresy kredytów budowlanych, przyznawanych przez Bank dla celów rozbudowy miast. Pożyczki w listach zastawnych udzielane są na okres do lat 36 (dotychczas według RMS. z dn. 31 XI. 1927 do lat 25), pożyczki w obligacjach budowlanych na okres do lat 25 (dotychczas do lat 15), pożyczki gotówkowe na domy ogniotrwałe na okres do lat 15 i pożyczki gotówkowe na domy drewniane, na tych domach zabezpieczone, na okres do lat 5, licząc od roku dokonania konwersji. — Nadmienić należy, że według przepisów Bank Gosp. Kraj. udziela pożyczek długoterminowych w listach zastawnych względnie w obligacjach „lub w gotówce”. Zaznaczone słowa, opuszczono w RPR. z dn. 3. XII. 1930, wstawia do tekstu przepisów ORP. z dn. 2. XII. 1931 (Dz. U. 107/835). — Porękę państwową za wkłady oszczędnościowe, złożone w Banku, podwyższa RMS. z dn. 26. V. 1931 (Dz. U. 56/459) z 20 milionów zł w złocie (dawn. parytetu)²²⁾ do 50 milionów zł w złocie. — RPRM. z dn. 14. X. 1931 (Dz. U. 94/722) przewiduje lokowanie wszystkich zapasów kasowych Państwowego Funduszu Eksportowego w Banku Gospodarstwa Krajowego, który załatwia również wszelkie czynności, związane z administracją Funduszem, prowadzi odrębną rachunkowość Funduszu i składa co miesiąc sprawozdanie ze stanu Funduszu Ministrowi Skarbu i Międzyministerialnej Komisji Popierania Eksportu.

OMRR. z dn. 5. V. 1931 (Dz. U. 75/609) ogłasza jednolity tekst ustawy z dn. 10. VI. 1921 w przedmiocie utworzenia Państwowego Banku Rolnego z uwzględnieniem zmian wprowadzonych RPR. z dn. 14. V. 1924, 22. III. 1928 i 30. X. 1930²³⁾. Na podstawie ustawy wydane zostało w porozumieniu z Ministrami Skarbu i Rolnictwa RMRR. z dn. 5. VI. 1931 (Dz. U. 76/610), wprowadzające w życie nowy statut Państwowego Banku Rolnego i uchylające równocześnie moc prawną dotychczasowego statutu, ogłoszonego RMRR z dn. 11. VI. 1928 ze zmianami wprowadzonymi rozporządzeniami z dn. 23. VIII. 1929 i 8. V. 1930. Na uwagę zasługują, w szczególności ze względu na uprawnienia Ministra Skarbu, następujące przepisy statutu, przeważnie przejęte z dotychczasowych przepisów statutu wzgl. ustawy, częściowo jednak także nowe.

Państwowy Bank Rolny jest instytucją państwową, której przysługuje osobowość prawna. Zadaniem Banku jest popieranie rozwoju rolnictwa, przemysłu rolnego i gospodarczego rozwoju wsi, organizowanie kredytu rolnego dla drobnych i średnich go-

²²⁾ Po przeliczeniu: 34,4 milionów zł.

²³⁾ Dz. U. 1930: 76/594.

spodarstw popieranie i prowadzenie parcelacji, osadnictwa, meljoracji i regulacji rolnych oraz administrowanie funduszami, przeznaczonemi na powyższe cele do dyspozycji organów Rządu. Fundusze własne Banku stanowią: kapitał zakładowy w wysokości 130 milj. zł²⁴) jako bezprocentowa niewycofalna dotacja Skarbu Państwa (kapitał może być podwyższony decyzją Rady Ministrów), następnie ogólny fundusz rezerwowy, rezerwy specjalne i inne fundusze Banku.

Bank udziela długoterminowych pożyczek amortyzacyjnych w listach zastawnych i obligacjach meljoracyjnych. Listy zastawne wypuszczone być mogą do wysokości 25-krotnej, a obligacje do wysokości 2-krotnej kapitału zakładowego Banku łącznie z ogólnym funduszem rezerwowym, jednak w granicach udzielonych przez Skarb Państwa gwarancyj²⁵). Listy zastawne i obligacje meljoracyjne mogą opiewać na złote, złote w złocie lub obce waluty. Terminową wypłatę procentów i kapitału zabezpieczają raty, płacone przez dłużników, fundusz rezerwowy listów zastawnych i obligacyj meljoracyjnych, fundusze rezerwowe poszczególnych seryj listów zastawnych i obligacyj, ogólny fundusz rezerwowy Banku oraz cały jego majątek ruchomy i nieruchomy. Niezależnie od powyższych zabezpieczeń Skarb Państwa poręcza solidarnie zapłatę procentów i kapitału do określonej wysokości²⁵). Każdy list zastawny i każda obligacja zawierać będzie m. i. oznaczenie serji, do której należy, wysokość kapitału zakładowego Banku, powołanie się na gwarancję Skarbu Państwa i także podpis komisarza Ministra Skarbu lub jego zastępcy. Bank obowiązany jest co pół roku wycofywać z obiegu listy zastawne każdej serji conajmniej na taką sumę, jaka odpowiada sumie kwot, przypadających w danym półroczu na spłatę kapitału podług planu umorzenia, powiększonej o sumę spłat przedterminowych w gotówce. Przepis powyższy stosuje się odpowiednio i do obligacyj. Wycofywanie z obiegu listów zastawnych i obligacyj odbywa się przez losowanie albo przez wykup ich na giełdzie lub z wolnej ręki. Listy zastawne i obligacje wolne są od podatku od kapitałów i rent. Wysokość długoterminowej pożyczki amortyzacyjnej nie może przekraczać $\frac{2}{3}$, a dla pożyczek wypłaconych po dniu 1. I. 1931 r. połowy sumy szacunkowej nieruchomości ziemskich, na których została zabezpieczona udzielona pożyczka. Oszacowania dokonywać się będzie na podstawie przepisów, wydanych w porozumieniu z Ministrem Skarbu. Pożyczki wydane w listach zastaw-

²⁴) Dotychczas 100 milionów zł.

²⁵) Dla listów zastawnych do 315 milionów zł w złocie, dla obligacyj meljoracyjnych do 150 milionów zł w złocie.

nych mają być zabezpieczone hipotecznie w zasadzie na pierwszym miejscu, w każdym razie łącznie z ewentualnymi poprzedzającymi je obciążeniami, w granicach $\frac{2}{3}$, a dla pożyczek wypłaconych po dniu 1. I. 1931 r. połowy szacunku danej nieruchomości. Przynależnościami pożyczek są oprócz procentów i kosztów sądowych także koszty administracyjne. Budowle, których wartość uwzględniona została przy udzielaniu pożyczki, powinny być ubezpieczone od ognia w jednej z instytucyj, wskazanych przez Ministra Skarbu, conajmniej do wysokości ich wartości szacunkowej, przyjętej przez Bank. Stopy procentowe, okresy umorzenia oraz bliższe warunki pożyczek, następnie wysokość dodatku administracyjnego, wreszcie wzory listów zastawnych i obligacyj, terminy losowań i wypłat, sposób wykonywania nadzoru nad umorzeniem i emisją oraz sposób lokowania funduszków ustala się w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

Ustanowione dla pożyczek długoterminowych, udzielanych w listach zastawnych, zabezpieczenia stanowią zabezpieczenie wyłącznie dla wypuszczonych listów zastawnych odnośnych seryj i kuponów od nich. Poza tem posiadaczom tych listów i kuponów od nich służy ustawowy przywilej pierwszeństwa zaspokojenia na rachach, wpłaconych na pokrycie wymienionych pożyczek, na specjalnym funduszu rezerwowym oraz na specjalnych funduszach rezerwowych poszczególnych seryj listów zastawnych. Co do zaspokojenia z innych części majątku Banku, posiadacze listów zastawnych stoją narówni z innymi wierzycielami.

Pożyczki w obligacjach meljoracyjnych są udzielane za odpowiednim zabezpieczeniem osobom fizycznym i prawnym, w szczególności spółkom wodnym, a także gminom wiejskim. Przy udzielaniu pożyczek na meljoracje mające na celu poprawę fizykalnych własności gleby, jak: drenowanie, osuszanie rowami, nawadnianie oraz inne meljoracje rolne, szacunek gruntów może obejmować przybytek wartości, jaki ma być spowodowany zamierzonymi nakładami meljoracyjnymi. Zwiększenie szacunku nie może jednak przekraczać 75 % przybytku wartości. Nadto przewidywane wskutek meljoracji przeciętne zwiększenie dochodu z danej posiadłości nie powinno być niższe od rat, należnych od pożyczki przyznanej na meljoracje. Zabezpieczenia i przywileje dla posiadaczy poszczególnych seryj obligacyj meljoracyjnych i kuponów od nich określa statut podobnie jak dla posiadaczy listów zastawnych.

Poza kredytem długoterminowym udziela Państwowy Bank Rolny także kredytu krótkoterminowego i przeprowadza wszelkie operacje bankowe, potrzebne do osiągnięcia swych celów. Stopę procentową dla wkładów, przyjmowanych przez Bank, ustala uchwała Rady Nadzorczej, zatwierdzana przez Ministra Reform Rol-

nych i Ministra Skarbu. Uczestnictwo w kapitałach zakładowych organizacji drobnego i średniego rolnictwa nie może przewyższać 10% kapitału zakładowego Banku.

Z czystego zysku bilansowego przeznaczają się 30% na ogólny fundusz rezerwowy, 30% na fundusze rezerwowe listów zastawnych i obligacyj, proporcjonalnie do ich sumy, 15% na fundusz zapomóg i kredytu ulgowego, pozostałość zużyta być może również na cele, związane z podniesieniem kultury rolnej, jak i na nagrody pieniężne dla Dyrekcji, personelu i innych osób, powołanych do pracy w Banku. Gdy ogólny fundusz rezerwowy osiągnie wysokość równą kapitałowi zakładowemu, powołane 30% zysku będą przelewane w połowie na kapitał zakładowy Banku, w połowie na fundusz rezerwowy.

Władzami Banku są: Prezes Banku, Rada Nadzorcza i Dyrekcja; organem pomocniczym jest Komisja Rewizyjna. Bezpośrednią przełożoną władzą Banku jest Minister Reform Rolnych, który w porozumieniu z Ministrem Skarbu powołuje swego Komisarza i jego zastępców. Prawo kontroli finansowej służy również Ministrowi Skarbu. Prezesa Banku mianuje na lat 5 Prezydent Rzeczypospolitej. Prezes Banku nie może być równocześnie posłem lub senatorem, ani sprawować żadnego płatnego państwowego lub komunalnego urzędu, ani zajmować płatnego stanowiska prywatnego. Ograniczenie to nie dotyczy brania udziału w Radzie Banku Polskiego i Banku Gospodarstwa Krajowego oraz w tych przedsiębiorstwach, w których udział Banku uznany zostanie za potrzebny. Rada Nadzorcza składa się z Prezesa Banku oraz 9 członków, powołanych przez Ministra Skarbu częściowo w porozumieniu z Ministrami Reform Rolnych i Rolnictwa. Wynagrodzenie Członków Rady Nadzorczej określa Minister Skarbu w porozumieniu z Ministrem Reform Rolnych. Dyrekcję Banku stanowią: Naczelny Dyrektor, Dyrektor zastępca Naczelnego Dyrektora i Dyrektorowie Centrali. Minister Reform Rolnych może na wniosek Prezesa Banku upoważnić do udziału w posiedzeniach Dyrekcję z głosem stanowczym tych Wicedyrektorów, którzy zastępują nieobecnych Dyrektorów. Naczelny Dyrektor powołany będzie w porozumieniu z Ministrem Skarbu. Przy Oddziałach Banku utworzone być mogą z rozporządzenia Ministra Skarbu Komitety Dyskontowe. Komisja Rewizyjna Banku składa się z 5 członków, których powołuje Minister Skarbu. Ponadto powołuje Minister Skarbu w porozumieniu z Ministrami Reform Rolnych i Rolnictwa swego Komisarza i jego zastępców. Do obowiązków Komisarza należy przede wszystkim czuwanie nad prawidłową działalnością Banku w zakresie kredytu długoterminowego i ścisła kontrola emisji listów zastawnych i obligacyj meljoracyjnych w granicach obowiązujących ustaw oraz czu-

wanie nad prawidłową gospodarką Banku sumami lokowanemi przez Skarb Państwa. Wynagrodzenie Komisarza i jego zastępców określa Minister Skarbu w porozumieniu z Ministrem Reform Rolnych.

R. M. R. R., S. i R. z dn. 22. VII. 1931 (Dz. U. 731/593) zawiera przepisy, dotyczące emisji złotych 7% listów zastawnych Państwowego Banku Rolnego Serji II-giej i pożyczek w tych listach udzielanych. Listy zastawne opiewać będą na złote w złocie oraz na równowartość tychże w określonych walutach obcych według wartości czystego złota. Wysokość emisji ustala się na ogólną sumę nominalną 75 milionów zł w złocie. Procenty płatne są półrocznie zdołu dn. 2. I. i 1. VII. Każdy list zastawny będzie wycofany z obiegu i umorzony najpóźniej w ciągu lat $30\frac{1}{2}$. Wycofywanie z obiegu dokonywać się będzie przez wylosowanie, wykup na giełdzie lub z wolnej ręki. W dniu 1. V. i 2. XI. każdego roku w lokalu Banku odbywać się będzie publiczne losowanie listów w obecności Prezesa Banku wzgl. Wiceprezesa Rady Nadzorczej. W celu zapewnienia prawidłowej opłaty listów utworzony zostanie specjalny fundusz rezerwowy, na którym posiadaczom listów Serji II-giej i kuponów od nich służyć będzie ustawy przywilej pierwszeństwa zaspokojenia niezależnie od uczestnictwa w przywileju pierwszeństwa, zaspokojenia na ogólnym funduszu rezerwowym listów zastawnych i obligacyj. Terminową zapłatę kapitału i odsetek listów Serji Ugiej poręcza bezwarunkowo Skarb Państwa. Pożyczki, udzielane w złotych 7% listach zastawnych Serji II-giej, zabezpieczone będą na pierwszym miejscu hipotecznem w granicach połowy szacunku. Pożyczki udzielane będą na 10, 15, 20 i 30 lat przy półrocznej racie na procent i amortyzację 7,04%, 5,44%, 4,69% i 4,01%. Rachunkowość, dotyczącą pożyczek, prowadzić będzie Bank w złotych w złocie. Bank może zażądać dokonania ubezpieczenia w walucie złotej budowli, których wartość uwzględniona została przy udzielaniu pożyczek²⁶⁾.

R. R. M. z dn. 24. IV. 1931 (Dz. U. 41/361) obniżyło kary za zwłokę, pobierane od składek Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych, z 2% do 1% miesięcznie na okres od 1. V. 1931 do 1. V. 1932 r.

Uchwałą Zwyczajnego Walnego Zebrania Akcjonariuszów Banku Polskiego z dn. 24. II. 1931, zatwierdzoną ustawa z dnia 19. XII. 1931 (Dz. U. 112/883), zmieniony został statut Banku Polskiego w tym sensie, że obok członków Rady z wyboru wchodzi z urzędu do Rady na czas pełnienia swoich funkcji Komisarz Banku, który może być urzędnikiem państwowym. Komisarza i jego

²⁶⁾ W sprawie dodatku lokalnego dla pracowników Państwowego Banku Rolnego zob. Dz. U. 679.

zastępcę mianuje Minister Skarbu. Komisarz i jego zastępca mogą brać udział w posiedzeniach Dyrekcji Banku z głosem doradczym oraz mają prawo żądania od władz wszelkich wyjaśnień. Otrzymują oni stałe uposażenie z funduszków Banku, ustalane przez Ministra Skarbu. Przepis z r. 1927, dotyczący powiększenia ilości członków Rady Banku o jednego na okres najdłużej trzyletni, został uchylony.²⁷⁾²⁸⁾

Z pośród przepisów, dotyczących publicznych środków w komunikacyjnych, wymienić należy przede wszystkim RRM. z dn. 2. IX. 1931 (Dz. U. 83/645), ustalające na podstawie ustawy o Państw. Funduszu Drogowym z dn. 3. II. 1931 na rok budżetowy 1931/32 wysokość opłat od pojazdów mechanicznych. Opłaty od samochodu osobowego, służącego do własnego użytku, jak również opłaty od motocykli i cykloetek utrzymane są w wysokości, ustalonej ustawą. Natomiast obniżono opłaty od samochodu osobowego, użytkowanego przez przedsiębiorstwa przewozowe w celach zarobkowych (autobusów, dorożek samochodowych) z 50 zł do 40 zł, od samochodu ciężarowego lub traktora, służącego do własnego użytku, z 40 wzgl. 50 do 32 zł, od samochodu ciężarowego lub traktora, użytkowanego w celach zarobkowych z 60 wzgl. 70 zł do 48 zł i od przyczepek do pojazdów mechanicznych tak dla przewozu osób jak i ciężarów z 50 zł do 30 zł od każdych 100 kg wagi własnej.—R. M. R. P. i S. z dn. 17. III. 1931, wydane w poroz. z Ministrami Spr. Wojsk, oraz Przem. i Handlu (Dz. U. 30/213) ustaliło opłatę w wysokości 40% norm, wskazanych ustawą, od samochodów „Ursus” typ. A i A. W., samochodu „Saurer” typ. B.L.D. i motocykli „C. W. S.” — 1000 ccm.

Przepisy wykonawcze do ustawy o Państwowym Funduszu Drogowym, obecnie miarodajne, zawiera R. M. R. P. i S. z dnia 3. X. 1931 (Dz. U. 92/716), uchylające dotychczasowe rozporządzenie z dn. 17. III. 1931. Opłaty od pojazdów mechanicznych, wymierzone jednorazowo za cały rok budżetowy i płatne normalnie w 4 ratach kwartalnych zgóry, mogą być za zezwoleniem urzędu wojewódzkiego uiszczane w ratach miesięcznych. W razie dopuszczenia pojazdu do ruchu w ciągu kwartału uiszczą się opłatę; w pierwszym dniu następnego kwartału za okres czasu od dnia, w którym powstał obowiązek płacenia opłaty.

²⁷⁾ W sprawie pożyczek długoterminowych z komunalnego funduszu pożyczkowo-zapomogowego, uskutecznianych przez Polski Bank Komunalny, zob. Dz. U. 564. — Komunalnego Banku Kredytowego w Poznaniu dotyczy Dz. U. 718; zob. także Dz. U. 571.

²⁸⁾ W sprawie zastrzeżenia płatności wierzytelności, zabezpieczonych hipotecznie, w złotej walucie obcej zob. Dz. U. 273.

Obowiązkowi płacenia opłaty od pojazdów mechanicznych oraz od pojazdów konnych, używanych do zarobkowego przewozu towarów przez przedsiębiorstwa przewozowe, nie podlegają pojazdy, używane do przewozu własnych towarów przedsiębiorstwa, jak również pojazdy, wynajmowane doraźnie za zapłatę. Opłata może być pobierana od faktycznie wykonanych tonno-kilometrów, albo w formie ryczałtu. W pierwszej formie pobiera się opłatę tylko od przedsiębiorstw, prowadzących prawidłowe księgi handlowe, i to kwartalnie, w ciągu 14 dni po upływie każdego kwartału. Danym przedsiębiorstwom może być jednak na ich prośbę wymierzona opłata ryczałtowa. Opłata ryczałtowa wymierzana jest jednorazowo za cały rok budżetowy i płatna w czterech ratach kwartalnych z góry, może być jednak za zezwoleniem urzędu wojewódzkiego uiszczana w ratach miesięcznych. Jeżeli obowiązek płacenia opłaty powstał w ciągu roku budżetowego, opłatę wymierza się od dnia rozpoczęcia przewozu do końca tegoż roku budżetowego. Przedsiębiorca może za zezwoleniem władzy przejść w ciągu roku od najbliższego kwartału z opłaty ryczałtowej na opłatę od faktycznie wykonanych tonno-kilometrów i naodwrot. Przy obliczaniu ryczałtu uwzględnia się tonnaż pojazdu mechanicznego wzgl. siłę nośną pojazdu konnego, ilość kilometrów jaką przechodzi pojazd w ciągu okresu wymiarowego, ilość dni pracy w zależności od miejscowych warunków, warunki terytorjalne, wreszcie techniczne właściwości poszczególnych typów pojazdów mechanicznych, oraz amortyzacja wkładów. Ministerstwo Robót Publicznych wyda szczegółową instrukcję co do sposobu obliczania ryczałtu. W wypadkach przerw w komunikacji, spowodowanych siłą wyższą, mogą być przyznane ulgi w ryczałtowej opłacie.

Opłatę od biletów za przejazd pojazdem mechanicznym wymierza i pobiera się według miejsca stałego postoju pojazdu, ewent. miejsca stałego zamieszkania posiadacza pojazdu. Opłatę wymierzają i pobierają władze samorządowe. Opłata może być pobierana albo od ceny Rzeczywiście sprzedanych biletów, albo w formie ryczałtu. W pierwszym przypadku przedsiębiorstwa winny się zaopatrzyć w bilety ustalonego typu, których wzór i nakład przygotowuje Ministerstwo Robót Publicznych i które nabywać należy za cenę równą opłacie na rzecz Funduszu Drogowego od biletów wraz ze zwrotem kosztu druku. W czasie przejazdu dane skasowane bilety winny być przez pasażerów okazywane na żądanie zaprzysiężonej służby drogowej oraz upoważnionych organów władz wymiarowych i poborowych. Opłata ryczałtowa wymierzana jest na prośbę przedsiębiorcy jednorazowo za cały rok budżetowy, a płatna w ratach miesięcznych zdołu. Jeżeli obowiązek płacenia opłaty powstał w ciągu roku budżetowego, opłatę oblicza się od dnia rozpoczęcia

przewozu osób do końca tegoż roku budżetowego. Można zezwolić przedsiębiorcy w ciągu roku na przejście od najbliższego kwartału z opłaty ryczałtowej na opłatę od faktycznie sprzedanych biletów i naodwrot. Przy obliczeniu ryczałtu uwzględnia się cenę biletu za przejazd między krańcowymi punktami linii przewozowej, ilość miejsc pasażerskich w pojeździe, ilość kursów (wyjazdowych i powrotnych) za dobę między krańcowymi punktami linii przewozowej, frekwencję pasażerów według sezonów, warunki terytorjalne, wreszcie techniczne właściwości poszczególnych typów pojazdów oraz amortyzację wkładów. Minister Robót Publicznych wyda szczegółową instrukcję co do sposobu obliczania ryczałtu. W wypadkach przerw w komunikacji, spowodowanych siłą wyższą, mogą być przyznane ulgi w ryczałtowej opłacie.

Opłacie od reklam podlegają wszelkie reklamy umieszczane, wywieszane lub wyświetlane poza granicami administracyjnymi miast wzdłuż dróg publicznych. Opłata obciąża właściciela reklamy. Opłata roczna od 1 m² wynosi od reklam, posiadających znaczenie dla ruchu pojazdów mechanicznych²⁹⁾ oraz od reklam towarzystw turystycznych po 10 i 15 zł, zależnie od zajmowanych powierzchni (do i ponad 2 m²), od innych reklam po 25 zł. Reklamy o powierzchni mniejszej od 1 m² podlegają opłacie jak reklamy o powierzchni całego 1 m². Powyżej 1 m² nie uwzględnia się ułamka mniejszego niż 0,5 m², a ułamek 0,5 m² i wyższy liczy się za 1 m²³⁰⁾. Opłaty od reklam uiszczą się zgóry jednorazowo za cały rok budżetowy, a w wypadkach, w których obowiązek zapłaty powstał w ciągu roku, jednorazowo za pozostałe miesiące roku w ciągu 14 dni po doręczeniu nakazu płatniczego.

Opłaty, przewidziane w ustawie o Państwowym Funduszu Drogowym, uiszczą się przez Poczтовую Kasę Oszczędności zapomocą specjalnych blankietów nadawczych celem ułatwienia kontroli urzędem wojewódzkim³¹⁾.

Co się tyczy poczty, telegrafu i telefonu, to wymienić należy tu przedewszystkiem R. M. P. i T. z dn. 21. III. 1931

²⁹⁾ Adresy stacyj benzynowych, warsztatów naprawy, składów części wymiennych.

³⁰⁾ Przepisy dotyczące opłaty od reklam, w brzmieniu powyżej podanem, wprowadziło już R. M. R. P. i S. z dn. 10. VI. 1931. (Dz. U. 56'458)., Rozporządzenie to obniżyło także przy miarodajnym wówczas sposobie obliczania ryczałtowej opłaty od biletów współczynnik zapełnienia pojazdu do 0,4 wzgl. 0,3.

³¹⁾ R. M. R. P. z dn. 5. XI. 1931 (Dz. U. 103/793) przekazuje wojewodom decyzje, zastrzeżone. Ministerstwu Robót Publicznych ustawą z dn. 10. XII. 1920 o budowie i utrzymaniu dróg publicznych w sprawie pociągania do udziału w kosztach budowy i utrzymania dróg państwowych.

(Dz. U. 45/392), wprowadzające ordynację pocztową, ustalającą warunki przyjmowania, przesyłania i doręczania przesyłek pocztowych przez przedsiębiorstwo państwowe „Polska Poczta, Telegraf i Telefon”. Rozporządzenie uchyliło moc prawną przepisów ordynacji pocztowych byłych państw zaborczych oraz 16 rozporządzeń wydanych od 1925 do 1931 r.³²⁾ Ordynacja pocztowa określa rodzaje służby pocztowej i ustala warunki, pod jakimi ma się, odbywać przyjmowanie, przesyłanie i doręczanie przesyłek pocztowych. Funkcjonariusze pocztowi obowiązani są przestrzegać jak najściślej tajemnicy listów i innych przesyłek pocztowych. Opłatą za przesyłki pocztowe jest należność pobierana za przewóz i specjalne świadczenia. Opłaty pocztowe uiszcza się: znaczkami pocztowymi, gotówką, lub za pomocą maszyny do oznaczania kwoty uiszczanej opłaty, wreszcie także ryczałtem. Opłaty pocztowe mogą być również kredytowane. R. M. P. i T. z dn. 2. III. 1931 (Dz. U. 36/275) wprowadza ordynację telegraficzną, ustalającą warunki przyjmowania, przesyłania i doręczania telegramów, wymienianych w obrocie wewnętrznym i zagranicznym za pośrednictwem państwowej sieci telegraficznej użyteczności publicznej. Rozporządzenie uchyliło moc prawną przepisów ordynacji telegraficznych b. państw zaborczych oraz 5 rozporządzeń wydanych od 1926 do 1930 r.³³⁾ Funkcjonariusze przedsiębiorstwa „Polska Poczta, Telegraf i Telefon” oraz inne organy, powołane do współdziałania przy przesyłaniu telegramów, obowiązani są do jak najściślejszego przestrzegania tajemnicy korespondencji telegraficznej, zastrzeżonej w artykule 106 Konstytucji. Wysokość opłat telegraficznych w oblocie wewnętrznym ustala Minister Pocht i Telegrafów. Wysokość opłat telegraficznych w obrocie zagranicznym określa regulamin międzynarodowej konwencji telegraficznej, zawartej w Petersburgu 10/22. VII. 1875 (Dz. U. z r. 1922 poz. 649), w brzmieniu ustalonym ostatnią kolejną rewizją. Prócz telegramów wewnętrznych i zagranicznych uwzględnia ordynacja telegraficzna jeszcze telegramy morskie oraz telegramy o wielokrotnym miejscu przeznaczenia, wydawane w drodze radjotelegraficznej lub radiotelefonicznej^{34) 35)}.

³²⁾ Dz. U. 1925, poz. 47 i 321; 1926 poz. 51, 166 i 371; 1927 poz. 392 i 774; 1928 poz. 189, 644, 651, 653 i 927; 1930 poz. 400, 503 i 504 oraz 1931 poz. 200 i 491.

³³⁾ Dz. U. 1926 poz. 51, 1927 poz. 517 i 528, 1928 poz. 507 oraz 1930 poz. 431.

³⁴⁾ Na uwagę zasługuje, że według § 84 ord. telegr. odmowa uiszczenia opłaty stemplowej od podania telegraficznego do władz państwowych nie uzasadnia odmowy przyjęcia telegramu.

³⁵⁾ Zmiany i uzupełnienia ordyn. telegr. zob. Dz. U. poz. 814.

Taryfa pocztowa, telegraficzna i telefoniczna, ogłoszona w całości R. M. P. i T. z dn. 28. IX. 31 (Dz. U. 91/711), rozróżnia obecnie w pocztowym obrocie wewnętrznym przesyłki miejscowe i zamiejscowe³⁶⁾, przy czym opłaty w pierwszym przypadku są obniżone, w drugim naogół podwyższone w stosunku do dotychczasowej taryfy z dn. 11. III. 1929. Ponadto obciążone są czasowo niektóre przesyłki pocztowe (np. listy i kartki zamiejscowe, przekazy itd.) na czas od 15. X. 31 do 14. IV. 32 opłatą 5—50 gr oraz abonament telefoniczny na czas od 1. XI. 31 do 30. IV. 32 miesięcznie opłatą 50—150 gr. Rozporządzenie uchyliło 12 rozporządzeń, wydanych od 1929 do 1931 r.³⁷⁾³⁸⁾

Ustawa z dn. 22. X. 1931 (Dz. U. 99/764) upoważnia przedsiębiorstwo państwowe Polska Poczta, Telegraf i Telefon do zaciągnięcia zagranicznych długoterminowych pożyczek inwestycyjnych (towarowych i gotówkowych) na rozbudowę i udoskonalenie sieci telefonicznej oraz produkcji sprzętu telefonicznego do ogólnej wysokości 650.000 funtów szterl. lub ich równowartości w dolarach w złocie z 12-letnim okresem spłaty, oprocentowanych nie wyżej jak $8\frac{1}{4}\%$ rocznie. Ustawa upoważnia pozatem do emisji $6\frac{1}{2}\%$ obligacji serji telefonicznej A do wysokości 1.000.000 funtów szterl. lub ich równowartości w dolarach w złocie z 12-letnim okresem umorzenia. Spłata kapitału i odsetek od obligacji zostaje zabezpieczona prawem zastawu na wpływach brutto z eksploatacji sieci telefonicznej, z pierwszeństwem zaspokojenia przed wszystkimi innymi wierzytelnościami, nie wyłączając pretensyj skarbowych. Upoważnia się Ministra Pocht i Telegrafów w porozumieniu z Ministrem Skarbu do ustalenia szczegółowych warunków zaciągnięcia pożyczek oraz emisji obligacji. Minister Skarbu udzielić może poręki państwowej dla pożyczki obligacyjnej. -Przewidziany jest sąd polubowny w razie sporów z tytułu umów pożyczkowych i obligacyjnych oraz kontraktów rzeczowych. Za dane zobowiązania rzeczowe Państwowej Wytwórni Aparatów Telegraficznych i Telefonicznych odpowiada „Polska Poczta, Telegraf i Telefon”. Odpowiednie umowy będą zwolnione od wszelkich opłat i należności stemplo-

³⁶⁾ Inowację tę wprowadziło już R. M. P. i T. z dn. 16. VI. 1931 (Dz. U. 57/464); zob. także Dz. U. poz. 534.

³⁷⁾ Dz. U. 1929 poz. 181, 370, 622; 1930 poz. 282, 352, 502, 572; 1931 poz. 31, 201, 416, 464, 659.

³⁸⁾ W sprawie przesyłek zwolnionych od opłaty pocztowej zob. Dz. U. 452; zmiany taryfy telefonicznej dla sieci, eksploatowanych przez Polską Akcyjną Spółkę Telefoniczną zob. Dz. U. poz. 426, 719, 796 i 853.

wych. R. R. M. z dn. 19. VI. 1931 (Dz. U. 64/515) zmieniło nazwę wymienionej właśnie Wytwórni na „Państwowe Zakłady Tele- i Radiotechniczne w Warszawie”³⁹⁾.

R. M. K. z dn. 10. X. 1931 (Dz. U. 93/720),; wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu ustanowiło z ważnością od 1. I. 1933 jako rok budżetowy przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe” okres od 1. I. do 31. XII. każdego roku. W roku bieżącym okres budżetowy obejmować będzie przejściowo czas od 1. IV. do 31. XII. 1932.

Ustawa z dn. 14. X. 1931 o budowie normalnotorowej kolei Kraków—Miechów (Dz. U. 97/742) przewiduje pokrycie kosztów budowy tej kolei bądź drogą operacyjną kredytową, bądź z czystej nadwyżki dochodów lub drogą wstawienia kredytów do planu finansowo-gospodarczego Polskich Kolei Państwowych.

Trzy ustawy z dn. 18. III. 1931 (Dz. U. 39/313—315) dotyczą skupu przez Skarb Państwa kolei fabryczno-łódzkiej, Lwów—Stojanów oraz Chabówka — Zakopane. Za kolej fabryczno-łódzką Skarb Państwa płaci 3.717.000,84 zł w złocie, ponadto tytułem wynagrodzenia za eksploatację kolei przez Skarb oraz Zarząd Polskich Kolei Państwowych od 11. XI. 1918 — 31. XII. 1929 r. 3.829.660,94 zł w złocie. Odpowiedzialność Skarbu Państwa z tytułu zobowiązań Towarzystwa, poza opłatą i oprocentowaniem nieumorzonych długów obligacyjnych i poza zabezpieczeniami hipotecznymi, ogranicza się do sumy 500.000 zł. Towarzystwo winno przekazać Skarbowi pretensje do Skarbu niemieckiego i Rosyjskiego z tytułu szkód i strat wojennych, przedwojenne pretensje do osób trzecich oraz prawa do sum w bankach krajowych i zagranicznych, przeznaczonych na wypłatę kapitału i procentów długu obligacyjnego. Akt skupu uwalnia się od opłaty stemplowej i komunalnej, a koszty notarialne poniesie Skarb Państwa. Co się tyczy kolei Lwów—Stojanów oraz Chabówka—Zakopane, to cenę skupu stanowi w obydwóch przypadkach renta roczna, ustalona do upływu terminu koncesji. Skarb Państwa ma prawo niepłatne jeszcze raty renty skupu skapitalizować w stosunku 4% rocznie. Ponadto Skarb Państwa ma prawo każdego czasu przejąć pożyczki obciążające dane spółki kolejowe, a w przypadku kolei Chabówka—Zakopane także dług obligacyjny, o które to sumy w danym razie zmniejsza się renta skupu. Pisma oraz wpisy w księgach kolejowych

³⁹⁾ W sprawie odpowiedzialności Skarbu Państwa za przesyłki pocztowe, telegramy i rozmowy telefoniczne w obrocie wewnętrznym zob. Dz. U. poz. 788. Poza tem dotyczą poczty, telegrafu i telefonu poz. 749 (art. 4); 587, 597 (III); 615, 797.

(gruntowych), mające na celu przeniesienie własności skupywanych przedsiębiorstw kolejowych na Skarb Państwa, są wolne od opłat stemplowych i komunalnych oraz od należności sądowych.

Ważne znaczenie posiada ustawa z dn. 27. IV. 1931 (Dz. U. 40/350) o oddaniu „Francusko-Polskiemu Towarzystwu Kolejowemu”, sp. akc. w Paryżu kolei Herby Nowe—Inowrocław i Nowawieś Wielka—Gdynia do dokończenia jej budowy i eksploatacji oraz odnogi Siemkowiec—Częstochowa do budowy i eksploatacji. Nieruchomości, wchodzące obecnie w skład wymienionych linii kolejowych, pozostają własnością Państwa, nieruchomości zaś, które koncesjonariusz nabędzie w celu budowy lub eksploatacji tych linii kolejowych, stają się z chwilą ich nabycia własnością Państwa. Ustawa upoważnia Ministra Skarbu do udzielenia poręki państwowej dla pożyczek obligacyjnych, które koncesjonariusz zaciągać będzie na pokrycie kosztów budowy i wyposażenia linii kolejowych. Poręka państwowa obejmuje spłatę kapitałów i odsetek, koszty obsługi i podatki zagraniczne od tych pożyczek. Posiadaczom pożyczek obligacyjnych służy z mocy samej ustawy prawo zastawu na nieruchomościach państwowych, które wchodzi lub wejdą w skład danych linii kolejowych (z pewnymi wyjątkami), z pierwszeństwem przed wszystkimi innymi wierzycielami. W razie wygaśnięcia koncesji przed upływem jej terminu Minister Skarbu będzie władny w porozumieniu z Ministrem Komunikacji przejąć na Państwo pożyczki obligacyjne koncesjonariusza i zabezpieczyć ich spłatę i oprocentowanie na wpływach brutto wymienionych linii kolejowych. Stosunek pracowników pełniących służbę kolejową na liniach kolejowych koncesjonariusza lub w ich zarządzie z wyjątkiem zatrudnionych na podstawie umowy o pracę — jest publiczno-prawny. Przewidziane jest rozstrzyganie sporów między Skarbem Państwa a koncesjonariuszem przez sądy polubowne. Z. P. R. z dnia 27. IV. 1931 (Dz. U. 40/351) ustaliło czas trwania koncesji do 31. XII. 1975 r.

R. M. K. z dn. 21. IX. 1931 (Dz. U. 93/721) wprowadziło w dn. 1. XII. 1931 na kolejach żelaznych użytku publicznego nowy „Regulamin przewozu przesyłek towarowych na kolejach żelaznych”, uchylając dotychczasowy regulamin z dn. 9. X. 1928⁴⁰). O Rz. z dn. 23. VI. 1931 (Dz. U. 56/475) ogłasza na podstawie komunikatu Urzędu Centralnego międzynarodowych przewozów kolejami żelaznymi nowy tekst załącznika I do konwencji międzynarodowej o przewozie towarów kolejami żelaznymi, podpisanej w Bernie 23. X. 1924, zawierającego przepisy dotyczące przedmiotów, przyjmowanych do przewozu warunkowo⁴¹).

Ustawa z dn. 7. XI. 1931 (Dz. U. 109/844) wprowadziła niektóre zmiany do ustawy z dn. 27. III. 1920 o kolejach w czasie

wojny. Tytuł ustawy brzmi obecnie: „Ustawa z dn. 27. III. 1920 o kolejach w czasie wojny lub grożącego Państwu niebezpieczeństwa”. Art. 1. otrzymał brzmienie: „Z chwilą wybuchu wojny lub z chwilą zarządzenia bądź ogólnej, bądź częściowej mobilizacji, albo gdy tego wymaga interes obrony Państwa, stwierdzony uchwałą Rady Ministrów, powziętą na wniosek Ministra Spraw Wojskowych, podporządkowuje się wszystkie koleje żelazne interesom obrony Państwa⁴²⁾43).

W dziedzinie monopolu solnego w okresie sprawozdawczym zasadniczych przepisów nie wydano. Wspomnieć należałoby tu tylko o R. M. S. oraz P. i H. z dn. 9. VII. 1931 (Dz. U. 68/560), zawierającym niektóre przepisy, dotyczące kontroli zużycia przy rybołówstwie morskiem soli przemysłowej, nabytej po cenie niższej.

W zakresie monopolu tytoniowego zasługuje na uwagę R. M. S. z dn. 17. XI. 1931 (Dz. U. 110/855) o koncesjonowanej sprzedaży wyrobów tytoniowych. Koncesje na sprzedaż wyrobów tytoniowych są przywiązane do osoby koncesjonariusza, nie podlegają dziedziczeniu, ani też nie mogą być odstępowane osobom trzecim bezpłatnie, czy też za wynagrodzeniem; wydzierżawienie koncesji lub przyjęcie współnika jest również zabronione. Koncesjonariusze obowiązani są prowadzić sprzedaż wyrobów tytoniowych osobiście. Powierzenie prowadzenia sprzedaży innym osobom (zastępcom) jest dopuszczalne tylko za zezwoleniem władzy. Rozporządzenie rozróżnia koncesje na sprzedaż hurtową i detaliczną. Hurtownie tytoniowe dzielą się na rejonowe i rozdzielcze (spółdzielcze). Przedsiębiorstwa detalicznej sprzedaży dzielą się na sklepy tytoniowe (samoistne i mieszane), przedsiębiorstwa sprzedaży ulicznej (w budkach, skrzynkach i t. p.), domowej (w zakładach gastronom.) oraz ruchomej lub okrężnej (na wystawach, na ulicach uzdrowisk, w wagonach kolejowych i t. p.). Maksymalna stawka rabatu, jaka może być przyznana hurtowniom, wynosi 10—13% ceny taryfowej, o ile chodzi o wyroby państwowego monopolu tytoniowego oraz monopolu gdańskiego, oraz 8% o ile chodzi o wyroby zagraniczne.

⁴⁰⁾ Ostatnią zmianę tegoż regulaminu podaje Dz. U. 496.

⁴¹⁾ Zob. także Dz. U. poz. 843. — Komunikacji kolejowej niemiecko-polsko-sowieckiej, oraz polsko-rumuńskiej względnie czechosłowackiej, dotyczą Dz. U. 481; 567/8, 584/5, 597/8, 665/6, 667/8; 766/7.

⁴²⁾ W sprawie należności za podróże służbowe zob. Dz. U. poz. 362, 411 i 700; uposażenia pracowników kolejowych dotyczą Dz. U. poz. 749 (art. 4) i 857.

⁴³⁾ Komunikacji lotniczej dotyczy Dz. U. poz. 266, 387, 388, 592, 837/8, 873; zob. także Dz. U. poz. 620.

Odpowiednie rabaty dla sprzedaży detalicznej wynoszą 9 i 7%, a dla sprzedaży domowej 7 i 4%. Koncesjonariusze obowiązani są m. in. do posiadania stałego określonego zapasu wyrobów tytoniowych, w granicach do połowy miesięcznego przeciętnego obrotu danego przedsiębiorstwa sprzedaży, a ponadto do prowadzenia ksiąg składowych i kontowych oraz zapisków rewizyjnych (wyłącznie ostatnich tylko przy sprzedaży detalicznej). Koncesje na sprzedaż hurtową wzgl. detaliczną mogą być cofane bez podania powodów normalnie za jednorocznym względnie 6-miesięcznym wypowiedzeniem. Rozporządzenie weszło w życie z dn. 1. I. 1932. Równocześnie straciło moc obowiązująca 23 rozporządzeń, wydanych od 1923 do 1930 r.⁴⁴).

R. M. S. z dn. 17. XI. 1931 (Dz. U. 110/856) ograniczyło zapasy wyrobów tytoniowych, które mogą posiadać osoby prywatne bez zezwolenia władzy skarbowej do 3000 papierosów albo 300 cygar albo 3 kg tytoniu albo 1,2 kg tabaki, przyczem, przy posiadaniu kilku rodzajów wyrobów tytoniowych, dla oceny łącznego zapasu: 10 papierosów odpowiada 10 g tytoniu, 1 cygaru wzgl. 4 g tabaki⁴⁵).

W dziedzinie monopolu spirytusowego wymieścić należy R. R. M. z dn. 21. XII. 1931 (Dz. U. 111/866), ustalające podstawowe ceny monopolowe za spirytus, dostarczony w kampanji 1931/32. Ceny są dla wszystkich województw obniżone, niejednokrotnie nawet znacznie (np. dla woj. krakowskiego, poznańskiego, śląskiego i łódzkiego o ca 11—12%). Dla gorzelni przemysłowych (poza drożdżowemi), cena za spirytus kontyngentowy wynosi 61,18 zł za 1 hl. Ceny wódki czystej monopolowej o mocy 35% ustala po raz pierwszy R. M. S. z dn. 22. VI. 1931 (Dz. U. 61/494)⁴⁶).

W związku z monopolem spirytusowym zasługuje na wyszczególnienie ustawa z dn. 21. III. 1931 o ograniczeniach w sprzedaży, podawaniu i spożyciu napojów alkoholowych (przeciwalkoholowa) (Dz. U. 51/423). Napojów alkoholowych, zawierających ponad 45%, alkoholu, sprzedawać nie wolno. Zakaz ten nie dotyczy spirytusu sprzedawanego na cele lecznicze, naukowe i domowe oraz spirytusu

⁴⁴) Dz. U. 1923 poz. 285, 531, 902; 1924 poz. 161, 201, 391, 472, 841; 1925 poz. 53, 193, 360, 396, 699, 927; 1927 poz. 120, 794; 1928 poz. 284, 710, 827; 1929 poz. 84, 111; 1930 poz. 479, 699.

⁴⁵) W sprawie cennika wyrobów Gdańskiego Monopolu Tytoniowego zob. Dz. U. poz. 421, w sprawie cen papierosów odnikotynizowanych zob. Dz. U. poz. 258.

⁴⁶) W sprawie stosunków służbowych mon. spir. zob. Dz. U. poz. 364, 530 i 736; poza tem zob. także Dz. U. poz. 594, 888.

pejsachowego⁴⁷⁾. Ilość miejsc detalicznych sprzedaży w całym Państwie ustala się (nie licząc bufetów na kolejach i statkach) w liczbie 20.000, z których najwyżej $\frac{3}{4}$ może być przeznaczony do wyszynku. Rozdziału tej liczby na poszczególne województwa dokona Minister Skarbu w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych. Upoważnia się Radę Ministrów do stopniowego zmniejszania podanej liczby przez poddanie jej rewizji w 2 lata po wejściu w życie ustawy a następnie co 5 lat. Gminy miejskie i wiejskie władne są w obrębie swoich granic uchwalić całkowity zakaz sprzedaży napojów alkoholowych, zawierających więcej niż 4.5% alkoholu. Uchwała taka powinna zapaść w drodze głosowania powszechnego mieszkańców gminy zwykłą większością głosów, przy udziale przynajmniej połowy uprawnionych do głosowania. Uprawnionym do głosowania jest mieszkaniec gminy, posiadający czynne prawo wyborcze do Sejmu. Głosowanie zarządza zarząd gminy bądź z własnej inicjatywy, bądź; na żądanie pisemne przynajmniej $\frac{1}{10}$ części mieszkańców gminy, posiadających czynne prawo wyborcze do Sejmu. Sposób głosowania określa rozporządzenia Ministrów Spraw Wewnętrznych i Skarbu. Zarząd gminy podaje powziętą przez gminę uchwałę pisemnie do wiadomości właściwej władzy skarbowej przynajmniej na 7 miesięcy przed jej wejściem w życie. Z chwilą wejścia w życie uchwały o zakazie gasną z samego prawa i bez obowiązku odszkodowania ze strony Państwa wszystkie istniejące w tej gminie koncesje na detaliczną sprzedaż napojów alkoholowych. Rewizja uchwały może nastąpić po upływie lat trzech. Dotychczasowa ustawa z dn. 23. IV. 1920 o ograniczeniach w sprzedaży i spożyciu napojów alkoholowych straciła moc obowiązującą. Uchwały powzięte na zasadzie uchylonej ustawy winny być poddane rewizji i ponownemu głosowaniu powszechnemu, w myśl postanowień nowej ustawy. Przepisy wykonawcze do ustawy zawiera R. M. S, W. i S. z dn. 30. VII. 1931 (Dz. U. 73/595). Rozporządzenie ustala kontyngenty miejsc detalicznej sprzedaży dla poszczególnych województw. Najwyższe kontyngenty przypadają na województwa: śląskie, poznańskie, lwowskie i krakowskie (3000, 2700, 2150, 2050), na wojew. Warszawskie wraz z Warszawą 1500⁴⁸⁾.

W dziedzinie podatków, a w szczególności pośrednich konsumcyjnych (od wydatków), ogłoszono w okresie sprawozdawczym szereg ważnych przepisów. Ustawa z dn. 5. XI. 1931 (Dz. U. 101/770) w sprawie częściowej zmiany ustawy z dn. 22. VII. 1925 o uregulowaniu obrotu cukrem przewiduje obok kontyngentu zasadniczego i zapasowego także; eksportowy, a miano-

⁴⁷⁾ Dla celów rytualnych żydowskich.

⁴⁸⁾ Zob. także Dz. U. poz. 540.

wicie w razie zawarcia międzynarodowego porozumienia w celu uregulowania eksportu cukru i udziału w tem porozumieniu, za zgodą Ministrów: Skarbu, Rolnictwa i Przemysłu i Handlu, polskiego przemysłu cukrowniczego. Minister Skarbu w porozumieniu z wymień. Ministrami będzie wyznaczał kontyngent eksportowy cukru w wysokości nie wyższej od przewidzianej dla polskiego eksportu w danem porozumieniu międzynarodowem. Rozdział kontyngentu eksportowego będzie dokonywany pomiędzy zainteresowane cukrownie stosownie do ich rzeczywistej produkcji. Cukier wyprodukowany ponad kontyngent zasadniczy, zapasowy i eksportowy, względnie poza ostatnim, będzie podlegał przy wywozie za granicę opłacie 100 zł od 100 kg. R. M. S., P. i H. oraz R. z dn. 14. VIII. 1931 (Dz. U. 82/643) wyznacza prowizoryczne kontyngenty cukru za czas od 1. X. 1931 — 30. IX. 1932.

Na uwagę zasługuje także ustawa z dn. 22. X. 1931 (Dz. U. 100/765), upoważniająca Ministra Skarbu do zwolnienia od podatku spożywczego cukru, pobieranego z cukrowni przez komitety pomocy dla bezrobotnych, a przeznaczonego wyłącznie na dożywianie dzieci w szkołach, przedszkolach i ochronkach w okresie do dn. 1. VII. 1932. Minister Skarbu w porozumieniu z Ministrami Pracy i Opieki Społecznej oraz Spraw Wewn. określi ilość cukru podlegającą zwolnieniu oraz ustali podział danej ilości na poszczególne rejony objęte bezrobociem. Przewóz danych ilości cukru oraz jego przechowywanie i zużycie podlega kontroli organów władzy skarbowej. Przepisy wykonawcze do ustawy, a w szczególności kontrolne, zawiera R. M. S. z dn. 21. XI. 1931 (Dz. U. 104/807).

Opodatkowanie piwa reguluje nowa ustawa z dn. 22. X. 1931 (Dz. U. 99/762), uchylająca dotychczasową z dn. 12. VI. 1924. Podatkowi od piwa podlega piwo, wyrobione w Polsce oraz sprowadzone z zagranicy lub Gdańska. Za piwo, podlegające opodatkowaniu uważa się napój, otrzymany w drodze fermentacji alkoholowej za pomocą drożdży ze słodu, z dodatkiem chmielu, względnie wszelkiego rodzaju cukru. Wolne od podatku jest piwo, wywożone pod kontrolą skarbową zagranicę lub na obszar Gdańska. Odpowiednie przepisy kontrolne wyda Minister Skarbu. Od podatku wolne jest również piwo, wydawane pracownikom browarów jako deputat według norm, ustalonych przez Ministra Skarbu (do 1 l na osobę dziennie). Podatek wynosi dla piwa pełnego: od pierwszych 2000 hl, wydanych do obrotu w ciągu roku obrachunkowego po 8,30 zł od 1 hl, od następnych 8000 hl po 8.75 zł, od dalszych ilości po 9,20 zł. Od piwa pełnego przywożonego z zagranicy lub Gdańska opłaca się podatek podług stawki najwyższej. Od dubeltowego piwa krajowego i importowanego płaci się podatek o połowę wyższy, a od takiegoż piwa mocnego — dwukrotnie wyższy, jak od piwa

pełnego. Za piwo pełne, dubeltowe względnie mocne uważa się piwo o zawartości ekstraktu do 13%, ponad 13 do 20% wzgl. ponad 20% w podstawowej (ochłodzonej) brzeczce, z której piwo wyrobiono. Wyrób piwa o zawartości ekstraktu poniżej 9% wymaga zezwolenia Ministra Skarbu. Sposób stwierdzania zawartości ekstraktów w brzeczce podstawowej oraz dopuszczalne wahania ustala Minister Skarbu. Obowiązek uiszczenia podatku powstaje w chwili, gdy piwo zostaje wydane z browaru; Minister Skarbu może dla piwa barwiącego zezwalać na wyjątki od tego przepisu. Podatek od piwa płatny jest 15-go oraz ostatniego dnia każdego miesiąca. Minister Skarbu ustala warunki kredytowania podatku. W wypadkach zwrotu do browaru w stanie niezmienionym opodatkowanego piwa pobrany podatek może być zwrócony. Bliższe postanowienia wyda Minister Skarbu. Warunki wyrobu piwa przy użyciu cukru (wyrób piwa górnej fermentacji) określa Minister Skarbu. Do piwa gotowego i brzeczki nie wolno dodawać wody od chwili, gdy zawartość ekstraktu w brzeczce podstawowej (ochłodzonej), z której piwo pochodzi, została stwierdzona. Na wyjątki zezwalać może Minister Skarbu. Bliższe przepisy co do sposobu prowadzenia fermentacji wyda Minister Skarbu. Browary podlegają ścisłej kontroli. Władza skarbową może według nowych przepisów zażądać usunięcia pracownika, który popełnił defraudację podatkową lub w popełnieniu jej współdziałał, w przeciwnym razie może być zarządzone wstrzymanie ruchu w browarze lub zarządzone stały nadzór. Przepisy o urządzeniu browaru, prowadzeniu ksiąg, wykonywaniu nadzoru skarbowego, o normach dopuszczalnych zaników i t. d. wyda Minister Skarbu. Ustawa upoważnia Ministra Skarbu do opodatkowania ekstraktów służących do wyrobu piwa domowym sposobem. Wysokość podatku odpowiadać powinna podatkowi od piwa pełnego według najwyższej stawki, obliczonego od tej ilości, jaką można otrzymać z ekstraktu.

Przepisy wykonawcze do ustawy zawiera B. M. S. z dn. 22. XII. 1931 (Dz. U. 113/886). Na uwagę zasługują następujące przepisy. Przedsiębiorstwa trudniące się wyrobem piwa mogą być kontrolowane o każdej porze. Bokiem obrachunkowym w rozumieniu przepisu ustawy o stawkach podatkowych jest rok kalendarzowy. Piwo może być przywożone z zagranicy przez urzędy celne I. klasy. W danym razie pobiera się podatek równocześnie z cłem. Podstawę do odróżnienia piwa pełnego, dubeltowego i mocnego stanowi zawartość ekstraktu, t. j. ciał stałych rozpuszczalnych, pochodzących z użycia słodu, chmielu i ewent. cukru, w brzeczce podstawowej. Za brzeczke podstawową uważa się brzeczke piwną w stanie, w jakim się znajduje bezpośrednio przed dodaniem drożdży. Podatek od piwa może być kredytowany na okres do 6-ciu tygodni. Kredyt

ma być zabezpieczony prawem zastawu względnie kaucją hipoteczną, solidarną poręką uznanych za pewne zakładów kredytowych lub przez zastaw odpowiednich papierów wartościowych. Piwo barwiące (tylko dolnej fermentacji) można wyrabiać wyłącznie do użytku w browarach lub na wywóz zagranicę. Przedsiębiorcy browarów obowiązani są prowadzić liczne określone księgi i zapiski a w szczególności księgę warek i księgę podatku od piwa.

Opodatkowanie wina i miodu syconego uregulowane zostało nową ustawą z dn. 22. X. 1931 (Dz. U. 99/763). Podatkiwo spożywcemu podlegają napoje winne, tak wyrobu krajowego, jak sprowadzone z zagranicy lub Gdańska. Do napojów winnych zalicza ustawa wina naturalne (gronowe, owocowe i rodzynkowe), gazowane, musujące, miód sycony, moszcze gronowe lub owocowe i t. zw. wina sztuczne. Wina gazowane i musujące zawierają alkoholu ponad 4% objętościowych. Moszcze gronowe lub owocowe są winami naturalnymi, zawierającymi $1\frac{1}{2}$ do 6% objęt. alkoholu. Napoje winne, zawierające mniej niż $1\frac{1}{2}$ lub więcej niż 25% objęt. alkoholu nie podlegają przepisom ustawy, w ostatnim przypadku podlegają opodatkowaniu na równi z wódkami gatunkowemu Podatek spożywczy wynosi od win gronowych stołowych wzgl. mocnych (do wzgl. ponad 16% alkoholu) 1 zł wzgl. 2 zł od litra. Od win rodzynkowych, owocowych oraz miodu syconego 1 zł, 60 gr wzgl. 25 gr, od moszczu winnego i owocowego 50 wzgl. 25 gr, od win gazowanych gronowych i owocowych 1,50 zł wzgl. 90 gr, od win musujących gronowych i owocowych 8 zł wzgl. 2,50 zł od butelki określonej pojemności. Minister Skarbu upoważniony jest do obniżania wymienionych stawek podatku. T. zw. wina sztuczne opodatkowuje się jak wina gronowe stołowe. Od podatku wolne są napoje winne, przeznaczone do użytku we własnym gospodarstwie nie na sprzedaż, wyrobione w ciągu roku w ilości do 100 litrów łącznie z posiadanym już zapasem. Poza tem wolne są od podatku napoje winne, wywiezione pod kontrolą skarbową zagranicę lub na obszar Gdańska. Podatek od napojów winnych, wyrabianych z kraju, płatny jest przed wywiezieniem ich do wolnego obrotu z wytwórni, wzgl. ze składów (magazynów) fabrycznych przy wytwórniach albo przed zużyciem napojów winnych w obrębie tych pomieszczeń. Minister Skarbu może zezwolić na uiszczenie podatku z końcem danego miesiąca. Podatek od wina musującego uiszcza się przez umieszczenie na butelkach opasek podatkowych (banderoli), zakupionych w kasie skarbowej. Podatek od napojów winnych może być zakredytowany na warunkach, określonych przez Ministra Skarbu. Minister Skarbu może zezwalać na urządzenie wolnych składów napojów winnych celem magazynowania produktów bez pobierania podatku i wypuszczania ich do wolnego obrotu dopiero po należytym opo-

datkowaniu. Bliższe warunki określi Minister Skarbu. Produkcja i sprzedaż napojów winnych krajowych lub sprowadzonych, podlegają kontroli skarbowej. Władza skarbowa może zażądać usunięcia pracownika lub kierownika wytwórni, który popełnił defraudację podatkową, w przeciwnym razie zakład ulegnie zamknięciu lub zarządzony być może stały nadzór. Przedsiębiorstwa sprzedaży i hurtowych składów napojów winnych uiszczają opłaty patentowe, ustalone w R. P. R. z dn. 26. III. 1927 o monopolu spirytusowym⁴⁹⁾. Poza tem ustawa przewiduje opłaty od wyrobu i magazynowania, płatne zgóry za cały rok wzgl. w razie otwarcia zakładu w 2-giem półroczu w wysokości połowy opłaty zasadniczej. Opłaty od wyrobu napojów winnych wynoszą 400, 60 i 30 zł (pierwsze od wytwórni wina musującego, ostatnie od wytwórni wina owocowego i miodu syconego). Opłata od magazynowania pod węzłem podatku wynosi 100 zł. — R. M. S. z dn. 23. XI. 1931 (Dz. U. 103/798) obniżyło stawki podatku dla win gronowych stołowych (do 16% alkoh.) do 90 gr od 1 l, dla win rodzynkowych, owocowych i miodu syconego do 90, 50 wzgl. 20 gr od 1 l.

Ustawa z dn. 17. XII. 1931 (Dz. U. 112/880) wprowadziła państwowy podatek od energii elektrycznej. Opodatkowaniu podlega energia elektryczna, pobierana odpłatnie na niskiem napięciu przez poszczególnych odbiorców dla celów oświetleniowych oraz innych, o ile jest mierzona wspólnie z energią dla światła. Podatek wynosi 10% wartości zużytej energii. Nie podlega podatkowi energia, pobierana dla celów oświetleniowych, mierzona wspólnie z energią dla innych celów, o ile na cele oświetleniowe zużywana jest tylko nieznaczna część energii. Bliższe przepisy w tym względzie wydadzą Minister Skarbu i Minister Robót Publicznych. W gminach miejskich, liczących ponad 25.000 mieszkańców, może być pobrany dodatek komunalny w wys. do 25% podatku państwowego, dodatek przypada gminie, w której znajduje się miejsce zużycia energii. Wolne od podatku są władze, instytucje i zakłady, państwowe i samorządu terytorjalnego, przedsiębiorstwa państwowe niewydzielone, fundusz kwaterunku wojskowego, „Polskie Koleje Państwowe”, „Polska Poczta, Telegraf i Telefon”, przedsiębiorstwa korzystające z ulg podatkowych na podstawie R. P. R. z dn. 22. III 1928, wreszcie zużycie energii elektrycznej na cele oświetlenia ulic i placów publicznych. Nie korzystają ze zwolnienia przedsiębiorstwa

⁴⁹⁾ 100, 50 i 25 zł zależnie od klasy miejscowości; w razie sprzedaży bez prawa wyszynku (wyłącznie w naczyniach zamkniętych) i bez prawa spożycia na miejscu 50, 25 i 15 zł; bufety stałe i czasowe płacą 25, 12 i 6 zł wzgl. 5, 3 i 2 zł. Stawki powyższe odnoszą się do przedsiębiorstw, sprzedających wyłącznie wino (miód) lub piwo.

samorządowe o charakterze przemysłowym i handlowym. Do opłacania podatku obowiązany jest odbiorca. Za podstawę do obliczania podatku służy należność, policzona przez zakład elektryczny za energję. Sprzedawca energii jest obowiązany do obliczania i poboru podatku wraz z dodatkiem komunalnym przy regulowaniu przez odbiorcę należności za energję elektryczną. Na pokrycie kosztów poboru sprzedawca uprawniony jest do potrącania na swoją korzyść 2% pobranej kwoty podatku wraz z dodatkiem komunalnym. Sprzedawca energii elektrycznej może poszukiwać podatku od uchylających się od jego płacenia odbiorców w tym samym trybie i z temi samemi skutkami, jak przypadających mu za sprzedaną energję elektryczną należności. Od podatku zwolnieni są odbiorcy na terenie województw wołyńskiego, poleskiego, nowogródzkiego, wileńskiego, stanisławowskiego i tarnopolskiego oraz z wojew. pomorskiego powiatów: morskiego, kartuskiego, kościerskiego, tczewskiego, gniewskiego, chojnickiego i m. Gdyni na lat 10. Rada Ministrów może okres ten przedłużyć. Do podatku od energii elektrycznej nie pobiera się 10% dodatku, opłacanego w myśl ustawy z dn. 12. II. 1931. Ustawa weszła w życie z dn. 1. I. 1932 i obowiązuje na całym obszarze Rzeczypospolitej z wyjątkiem wojew. śląskiego.

R. M. S. z dn. 31. III. 1931 (Dz. U. 32/234) zawiera przepisy wykonawcze do ustawy z dn. 18. III. 1931 o opłacie od kart do gry. Zezwolenia na wyrób kart do gry udziela Min. Skarbu niezależnie od zgłoszenia wymaganego w prawie przemysłowem. Prawo do wyrobu jest osobiste, przeniesienie na inną osobę może nastąpić tylko za zezwoleniem Ministra Skarbu. Wytwórca obowiązany jest prowadzić księgę produkcji oraz sprzedaży kart do gry. Każda talja kart ma zawierać jedną kartę z uwidocznioną na niej firmą wytwórcy. Dana karta nie jest uważana za kartę do gry. Na opakowaniu każdej talji mają być zrobione dwa okrągłe otwory, jeden dla odbicia stempla urzędowego, drugi dla odbicia stempla wytwórcy. Wytwórca otrzymuje banderolę bezpłatnie z kasy skarbowej.

Stemplowanie zamkniętych banderolą kart do gry odbywa się przez wytłoczenie znaku stemplowego na jednej karcie talji. Do stemplowania przeznaczają się zasadniczo asa kierowego, w braku zaś tegoż innego asa. W braku asów należy ostemplować tę kartę, na której uwidoczniona jest firma wytwórcy. Przed ostemplowaniem kart do gry należy przedłożyć kasie skarbowej odpowiednią deklarację i wpłacić kwotę podatku wraz z dodatkiem dla Polskiego Czerw. Krzyża. Opłata od kart do gry może być odroczonej wytwórciom na przeciąg 3 miesięcy, za opłatą odsetek w wys. 1% miesięcznie. Odroczenie może być zabezpieczone wpisem do ksiąg hipotecznych zastawu lub kaucji, poręką uznanych za pewne zakładów kredytowych lub zastawem odpowiednich papierów wartości-

wych. Przywóz kart do gry może się odbywać przez urzędy celne I klasy, do ostatecznej odprawy upoważniony jest jedynie urząd celny w Warszawie. Urząd celny pobiera opłatę równocześnie z cłem. Dla wykonywania handlu kartami do gry konieczne jest zezwolenie władzy skarbowej. Rozporządzenie przewiduje dodatkowe opodatkowanie zapasów już ostemplowanych kart do gry, znajdujących się w wytwórni lub składzie w dniu wejścia w życie ustawy, w wys. różnicy opłaty na rzecz Państwa (0,80 zł, 1,50 zł, 9,50 zł) wzgl. Pols. Czerw. Krzyża (0,15 zł, 0,35 zł, 4,75 zł), zależnie od ilości kart w talji (do i ponad 36 kart) wzgl. innego, jak karton papierowy materiału, z jakiego talja jest sporządzona⁵⁰⁾.

Ustawa z dn. 17. XII. 1931 (Dz. U. 112/879) wprowadziła szereg zmian do ustawy z dn. 2. VIII. 1926 o podatku od lokali. Podatkowi nie podlegają lokale w nowowznoszonych budowlach (R. P. R. 12. IX. 1930) przez lat 10 względnie 15 od dnia chociażby tylko częściowego ich użytkowania (przed i po 1. I. 1929)⁵¹⁾, jak również mieszkania „jedno i trzyizbowe”⁵²⁾, zajmowane przez bezrobotnych, o ile nie mają sublokatorów. Podstawę wymiaru podatku stanowi dla lokali, podlegających ustawie o ochronie lokatorów, komorne wzgl. wartość czynszowa obliczone zgodnie z tą ustawą, dla wszystkich innych lokali — komorne z roku poprzedzającego wzgl. wartość czynszowa. Stopa podatku wynosi dla lokali jedno-, dwu- i trzyizbowych — ogółem 8% podstawy wymiaru, z których 4% przypada na rzecz odnośnych miast, 2% na rzecz państwowego funduszu rozbudowy miast i 2% na rzecz funduszu kwaterunku wojskowego. Dla lokali czteroizbowych i wyżej stopa podatku wynosi ogółem 12% podstawy wymiaru, z których 4% przypada na rzecz odnośnych miast, 5 $\frac{1}{2}$ % na rzecz funduszu rozbudowy miast i 2 $\frac{1}{2}$ % na rzecz funduszu kwaterunku wojskowego. Kwoty przewidziane na rzecz funduszu kwaterunku wojskowego przypadną z dn. 31. XII. 1942 również na rzecz fund. rozbudowy miast. Minister Skarbu może darować skutki niedotrzymywania terminów, ustawą przewidzianych, może również dane terminy odraczać wzgl. przesuwąć. Ustawa weszła w życie z dn. 1. I. 1932 na całym obszarze Państwa z wyj. woj. śląskiego.

W dziedzinie ceł wydano w okresie sprawozdawczym szereg przepisów. Wymienić należy R. M. S., P i H. oraz R. z dn. 11. VII. 1931 (Dz. U. 64/526), zmieniające przepisy rozporz. z dn. 11. VI.

⁵⁰⁾ N. p. karty płócienne, cellonowe itp.

⁵¹⁾ Powyższy przepis nie odnosi się do gmin miejskich zaliczonych do uzdrowisk o charakterze użyteczności publicznej.

⁵²⁾ Ma być z pewnością: „jedno-, dwu- i trzyizbowe”; dotychczas: „jedno i dwupokojowe”.

1920 o taryfie celnej, dotyczące t. zw. ubocznych opłat celnych. Od towarów przywożonych do obszaru celnego oraz wywożonych z tego obszaru pobiera się, niezależnie od cła, opłatę manipulacyjną. Oprócz tego pobiera się w pewnych wypadkach również akcydencję, jako dodatkową opłatę manipulacyjną, oraz osobną opłatę manipulacyjną od wydawanych pozwoleń na prawo przywozu lub wywozu towarów zakazanych do przywozu lub wywozu. Opłata manipulacyjna wynosi 10% sumy przypadającego cła, a od przesyłek nadzwyczajnych⁵³⁾, ekspresowych, bagażowych i pocztowych oraz paczek, transportowych drogą powietrzną — 20 %; przy przywozie towarów wolnych od cła opłata manip. wynosi w określonych przypadkach 30 i 1 gr od 100 kg⁵⁴⁾, w innych 15 gr. Od towarów, podlegających cłu wywozowemu, płaci się 5 % sumy cła. Towary wolne od cła wywozowego są wolne również od opłaty manipul. W obrocie warunkowym pobiera się tak przy przywozie jak i powrotnym wywozie lub w odwrotnym kierunku opłaty manipul., mianowicie od towarów w obrocie uszlachetniającym czynnym i biernym oraz w obrocie reparacyjnym czynnym i biernym 1 gr od 100 kg, zaś od statków żeglugi morskiej i rzecznej 5 gr od tonny rejestrowej⁵⁵⁾. Akcydencję pobiera się od przesyłek, zadeklarowanych na piśmie w sposób niepełny lub też nie we właściwym terminie, a mianowicie od towarów podlegających cłu — 10 % od sumy cła, od towarów wolnych od cła — 0,5 % od wartości towaru. Minister Skarbu ustala, w jakich wypadkach pobiera się akcydencję przy odprawie towarów na zasadzie zgłoszenia ustnego. Wolne od opłaty manipul. i akcydencji są m. in.: bawełna surowa i wełna nieczesana, przywożone drogą morską przez Gdynię i Gdańsk, poza tem bez względu na sposób przywozu węgiel, żywe zwierzęta, towary wolne od cła, odprawione w ruchu podróźnych i w małym ruchu granicznym, towary wolne od cła, przywożone drogą powietrzną, przesyłki pocztowe wolne od cła oraz towary przewożone tranzytem. Osobną opłatę manipul. pobiera się od zaświadczeń wydawanych na prawo przywozu oraz wywozu towarów zakazanych do przywozu wzgl. wywozu w wys. 0,6 %⁵⁶⁾ wartości krajowej danych towarów (najmniej 1 zł), ponadto w wypadkach nieprawidłowego wypisania zaświadczenia z winy petenta za każde nowowystawione zaświadczenie w wys. połowy pobranej opłaty (najwyżej jednak 30 zł). Wolne od osobnej opłaty manipul. są zaświadczenia, wydane zakładom na-

⁵³⁾ Przewożonych w wagonach bagażowych Międzynar. Tow. Wagonów Sypialnych.

⁵⁴⁾ Jarzyny i niektóre materiały włókniste wzgl. fosforyty.

⁵⁵⁾ Najmniej 50 gr, najwyżej 20 zł.

⁵⁶⁾ 0,1% płacą instytucje o charakterze dobroczynnym.

ukowym i państwowym urzędowi i instytucjom, jak również zaświadczenia na przywóz drobnych przesyłek (do 5 kg), nie przeznaczonych na handel. Specjalne opłaty mogą być pobierane za przechowywanie towarów w urzędowych składach celnych, za strzeżenie i konwojowanie towarów, tudzież za wykonywanie czynności poza godzinami urzędowymi lub poza obrębem miejsca urzędowego. W jakich wypadkach i w jakiej wysokości pobierane będą wymienione specjalne opłaty, określi Minister Skarbu z tem, że od opłaty składowej wolne będą towary przez pierwsze 3 dni ich przechowywania w urzędowym składzie celnym.

Konwencja o uproszczeniu formalności celnych, podpisana w Genewie dn. 3. XI. 1923 r. (ratyfikowana przez Polskę zgodnie z ustawą z dn. 21. III. 1931 Dz. U. 40/349, ogłoszona w Dz. U. 106/819), zobowiązuje państwa układające się nie utrudniać swych stosunków handlowych przez formalności celne i inne pokrewne, któreby były nadmierne, zbędne lub dowolne, oraz przeprowadzić w tym celu rewizję postanowień w przedmiocie formalności celnych i im pokrewnych, celem ich uproszczenia i przystosowania od czasu do czasu do potrzeb stosunków handlowych z zagranicą; nie należy przytem stosować jakiegokolwiek różniczkowania niesłusznego, skierowanego przeciw handlowi jednego z państw układających się.

R. M. S. z dn. 2. VII. 1931 (Dz. U. 78/620), wydane w porozumieniu z innymi Ministrami o postępowaniu celnem w związku z żeglugą powietrzną przez granicę celną Rzeczypospolitej Polskiej, przepisuje dla statków powietrznych przelot przez granicę celną tylko w miejscach do tego przeznaczonych, a lądowanie i startowanie wyłącznie na wyznaczonych w tym celu lotniskach paszportowo-celnych. Zagraniczne wojskowe statki powietrzne mogą lądować również w portach lotniczych wojskowych i odlatywać z tych portów, przyczem zawiadomiony być winien właściwy urząd celny dla dokonania odprawy celnej. W razie przymusowego lądowania statków powietrznych zawiadomiony być winien niezwłocznie najbliższy urząd celny wzgl. najbliższe organa skarbowe lub ochrony granicy celnej, albo policyjny wzgl. miejscowy zarząd gminy, który obowiązany jest w tym wypadku zawiadomić najbliższy z wymienionych organów państwowych. O ile rozporządzenie nie stanowi inaczej, do odprawy celnej statków powietrznych oraz osób i towarów przewożonych drogą powietrzną mają zastosowane przepisy R. M. S. z dn. 14. III. 1930 o postępowaniu celnem. Władze celne mogą poddawać rewizji celnej również statki powietrzne kursujące wewnątrz kraju⁵⁷⁾.

⁵⁷⁾ W sprawie ruchu samochodowego, motocyklowego i rowerowego przez granicę celną zob. Dz. U. poz. 415.

Taryfa celna uległa w licznych przypadkach zmianom⁵⁸), przy-
czem na uwagę zasługuje R. M. S., P. i H. oraz R. z dn. 19. XII. 1931
(Dz. U. 112/885), faworyzujące wydatnie przywozy przez porty
polskiego obszaru celnego, obciążając je stawkami znacznie zniżo-
nemi⁵⁹), a nawet niekiedy przyznając przywóz bez cła. Celem utrzy-
mania równowagi bilansu handlowego wydany został R. R. M. z dn.
21/XII. 1931 (Dz. U. 111/865) na przeciąg jednego roku zakaz przy-
wozu określonych towarów (zboża, środki spoż., maszyny, tekstylja
i inne); zezwolenia na przywóz wydaje Minist. Przem. i Handlu.
Poprzednio już wydało R. R. M. z dn. 21. VII. 1931 (Dz. U. 62/501)
aż do odwołania zakaz przywozu nawozów azotowych⁶⁰). — Cło
ulgowe ustanowione zostało w określonych przypadkach na czas
ograniczony wzgl. aż do odwołania w wys. od 5 aż do 75% cła
normalnego wzgl. także maksymalnego i uzależnione w danych ra-
zach przeważnie od zezwolenia Minist. Skarbu. W niektórych przy-
padkach przyznane było nawet zupełne zwolnienie od cła⁶¹). Po-
nadto przewidziany został R.M.S.. P. i H. oraz R. z dn. 22. VI. i 22.
XII. 1931 (Dz. U. 57/467 i 111/871) na czas od 1. VII. do 31. XII.
1931 wzgl. 30. VI. 1932 pobór cła ulgowego na podstawie orzeczeń
Min. Skarbu oraz Min. Przem. i Handlu w wys. 35% cła normal-
nego (autonomicznego) przy przywozie maszyn i aparatów nie wy-
rabianych w kraju, o ile stanowią część składową nowoinstalowa-
nych kompletnych urządzeń oddziałów zakładów przemysłowych
lub mają służyć do obniżenia kosztów wzgl. zwiększenia produk-
cji przemysłowej lub rolniej. Ustawa z dn. 7. XI. 1931 (Dz. U.
105/812) zwolniła od cła i opłat manipulacyjnych sprzęt, służący
dla potrzeb armji, sprowadzany przez władze wojskowe, oraz ma-
terjały i przedmioty, przeznaczone do zwiększenia siły obronnej
Państwa. Ustawa upoważniła Ministra Skarbu do umorzenia na-
leżności celnych, odroczonej dotychczas Ministerstwu Spraw
Wojskowych. W sprawie zwrotu cła, uiszczonego za sprowadzone
do kraju materiały i surowce, zużyte przy produkcji określonych
towarów, po wywozie ostatnich zagranicę, wydano szereg rozpo-

⁵⁸) Zob. Dz. U. 257, 385, 495, 507, 644 (782), 661 (dotyczy przywozu
książek), 769, 869.

⁵⁹) Jeszcze dalsze niżki uzyskane być mogą częstokroć za zezwoleniem
Minist. Skarbu.

⁶⁰) Zob. także Dz. U. 750; pozatem zob. Dz. U. 832. W sprawie reguł, cen
przetworów zbóż chlebowych zob. Dz. U. 596.

⁶¹) Zob. Dz. U. 233, 391, 398, 404, 405, 467, 525 (733), 674, 712, 730,
815 i 871; w sprawie zwolnienia od cła przy rybołówstwie morskiem zob. Dz. U.
poz. 560.

rządzeń⁶²). Również w dziedzinie ceł wywozowych wydano liczne przepisy, ułatwiające wywóz niektórych artykułów, w szczególności w ruchu granicznym wzgl. na podstawie zaświadczeń lub pozwoleń odpowiednich władz⁶³)⁶⁴).

W dziedzinie opodatkowania obrotu prawnego wymienić należy R. M. S. z dn. 15. XII. 1931 (Dz. U. 111/868), zniżające na czas od 1. I. 1932 do 31. XII. 1933 stawkę 0,2% od obrotu papierami wartościowymi o niestałym oprocentowaniu do 0,1%⁶⁵).

Zasadnicze i daleko idące zmiany w zakresie podatku przemysłowego, w szczególności pobieranego od obrotu, wyprowadziła ustawa z dn. 19. XII. 1931 (Dz. U. 112/881) przez ściślejsze ujęcie niektórych podstawowych przepisów, przez niższe stawek, oraz zastosowanie nowych form podatkowych. Od podatku przemysłowego zwolnione są m. i. obroty z eksportu węgla i wszelkiego rodzaju półfabrykatów i gotowych wyrobów, dokonanego bądź bezpośrednio, bądź za pośrednictwem wspólnych biur sprzedaży, oraz transakcje z firmami zagranicznymi, wynikające z obrotu uszlachetniającego czynnego, pod warunkiem udowodnienia tych obrotów prawidłowo prowadzonymi księgami handlowymi; odnośne zwolnienie dotyczy jedynie podatku przemysłowego od obrotu. Pozatem wolne są od podatku przemysłowego transakcje kupna—sprzedaży wszelkiego rodzaju zbóż i innych ziemiopłodów, dokonywane na giełdach krajowych a udowodnione prawidłowymi księgami handlowymi i kartami umów giełdowych, spisaniem przez przysięgłych maklerów giełdowych. Wolny od podatku jest także przewóz podróży przez przedsiębiorstwa żegluga morskiej.

Co się tyczy opodatkowania obrotów w przedsiębiorstwach komisowych oraz pośrednictwa handlowego, to za komisowe w ro-

⁶²) Zob. Dz. U. 680—682 (bekony, przetwory mięsne i mięso), 731 i 870 (gotowe wyroby włókiennicze).

⁶³) Zob. Dz. U. 384 (gęsi), 538, 623, 725 (drewno), 734, 776 i 841; w sprawie międzynarod. porozum. dotycz. ułatwień wywozu skór i kości zob. Dz. U. poz. 305 i 728/9 oraz 306 i 726/7; poza tem zob. także Dz. U. 381.

⁶⁴) W sprawie traktatów, konwencyj, układów i porozumień handlowych z państwami obcemi zob. Dz. U. 217/8, 293, 298/9, 300/1, 369, 472, 499/500, 756; 280, 281, 284, 289/90, 444—447, 461/2, 478/9, 509/10, 563, 606/7, 639/40, 696; 209/(10); 419/20; w sprawie protokołu o klauzulach arbitrażowych (ograniczonych przez Polskę do umów handlowych) zob. Dz. U. 648/9; w sprawie wolności tranzytu zob. Dz. U. 413; poza tem zob. także Dz. U. 476/7, 492/3 i 597/8 (rozd. IV).

⁶⁵) W sprawie zwolnień od opłat stemplowych aktów skupu kolei prywatnych przez Skarb Państwa (Dz. U. 39/313—315) zob. powyżej; porówn. także Dz. U. 764 (art. 8).

zumieniu ustawy uważa się działające we własnym imieniu i na rachunek osób trzecich przedsiębiorstwa sprzedaży, które prowadzą prawidłowo księgi handlowe i udowodnią stosunek komisju oraz wysokość wynagrodzenia komisowego umową lub korespondencją; w przeciwnym razie winny być traktowane jako działające na rachunek własny. W wyjątkowych gospodarczo uzasadnionych wypadkach służy Ministrowi Skarbu prawo zwalniania komisarów od obowiązku prowadzenia prawidłowych ksiąg handlowych, o ile stosunek komisowy i obrót wynika z prawidłowo prowadzonych ksiąg handlowych komitenta. Stosunek komisju nie zachodzi, jeżeli sprzedawca, działając na rachunek osób trzecich, otrzymuje dla siebie, niezależnie od umówionego wynagrodzenia komisowego lub zamiast wynagrodzenia, różnicę lub większą część różnicy między ceną, istotnie osiągniętą przy sprzedaży, a ceną, ustaloną przy umowie na rzecz komitenta. Przedsiębiorstwa komisowe, działające na rachunek osób, nie opłacających podatku przemysłowego w myśl ustawodawstwa polskiego, opłacają podatek od pełnego obrotu towarowego w zależności od charakteru sprzedaży. Przepis ostatni nie ma zastosowania do komisowej sprzedaży zboża, dokonywanej na rachunek producentów rolnych.

Za pośrednictwo handlowe, w rozumieniu ustawy uważa się działanie przedsiębiorstw i zajęć przemysłowych w imieniu i na rachunek osób trzecich. Przedsiębiorstwa wzgl. zajęcia przemysłowe, posiadające towary osób trzecich w konsygnacji i działające w imieniu i na rachunek osób trzecich, nie opłacających podatku przemysłowego w myśl ustawodawstwa polskiego od sprzedaży powyższych towarów, opłacają podatek od pełnego obrotu w zależności od charakteru sprzedaży. Inkasowanie należności za towar przez przedsiębiorstwa wzgl. zajęcia przemysłowe pośrednictwa handlowego, określenie wysokości prowizji w formie skali ruchomej, prowadzenie handlu jednocześnie na rachunek własny i cudzy nie stanowią przeszkody do ustalenia podatku od obrotu w myśl przepisów dotyczących przedsiębiorstw komisowych oraz pośrednictwa handlowego.

Podane powyżej przepisy, odnoszące się do przypadku działania na rachunek osób trzecich, nie opłacających podatku przemysłowego w myśl ustawodawstwa polskiego, nie dotyczą przedsiębiorstw komisowych i zajęć pośrednictwa handlowego, o ile przedmiotem ich obrotu są surowce lub półfabrykaty niezbędne dla rozwoju rolnictwa lub przemysłu krajowego. Wykaz takich towarów ustala Minister Skarbu w poroz. z Ministrami Przem. i Handlu oraz Rolnictwa.

Nie dolicza się do obrotu przedsiębiorstw przemysłowych wszelkich podatków konsumcyjnych, pobieranych od towarów produkowanych przez te przedsiębiorstwa, jak i wszelkich innych podatków, które mogą obciążać obrót.

Stawka podatku od obrotu wnosi od 1. I. 1932: 0,5% od obrotów, uzyskanych przez przedsiębiorstwa handlowe ze sprzedaży hurtowej oraz z dostaw dla instytucyj państwowych i samorządowych, przez przedsiębiorstwa skupu zawodowego⁶⁶⁾, przez samoistne przedsiębiorstwa wykonywania dostaw, oraz wydawnictwa książek, drukowanych w kraju — pod warunkiem prowadzenia prawidłowych ksiąg handlowych, 1% od obrotów dokonanych artykułami spożywczei pierwszej potrzeby przy detalicznej i drobnej sprzedaży⁶⁷⁾, 1,5% od obrotów (niehurtowych) w przedsiębiorstwach handlu towarowego, prowadzących prawidłowe księgi handlowe, 4% od obrotów przedsiębiorstw komisowych i pośrednictwa handlowego⁶⁸⁾, 1% od obrotów osiągniętych przez przedsiębiorstwa bankowe (z wyjątkiem zysków brutto z operacyjj pieniężnych z zagranicą oraz papierami wartościowemi), przez przedsiębiorstwa budowlane oraz samoistne przedsiębiorstwa robót (uzyskanych przy budowie domów mieszkalnych), jak również przez młyny i olejarnie — pod warunkiem prowadzenia prawidłowych ksiąg handlowych, 1% od obrotów osiągniętych przez przedsiębiorstwa przemysłowe ze sprzedaży wydobytych surowców lub wyprodukowanych towarów krajowym przedsiębiorstwom przemysłowym (także budowlanym), z wyjątkiem artykułów, przeznaczonych na inwestycje nabywającego przedsiębior., tudzież remonty, które, określi rozporządzenie Ministra Skarbu, 1,5% od obrotów, osiągniętych przez pracownie rzemieślnicze oraz od obrotów przedsiębior. ekspedycyjnych i przewozowych.

Od 1. I. 1933 wynosi stawka podatkowa 0,75% od obrotów (niehurtowych) w przedsiębior. handlu towarowego, prowadzących prawidłowe księgi handlowe, 1% od pozostałych obrotów przedsiębior. handlu towarowego⁶⁹⁾ i samoistnych przedsiębior. wykonywania dostaw oraz od obrotów pracowni rzemieśl. Od pozostałych obrotów przedsiębiorstw przemysł, osiągniętych ze sprzedaży wydobytych surowców lub wyproduk. towarów, jak również od obrotów, osiągniętych przez samoistne przedsiębiorstwa robót, pod warunkiem

⁶⁶⁾ Kat. I—III świad. przem.; dla kat. IV nie jest wymagane prowadzenie prawidłowych ksiąg handlowych.

⁶⁷⁾ Także przez pracownie rzemieślnicze wzgl. zakłady handl. ich właściciela.

⁶⁸⁾ Także pośredników handlowych zajęć przemysłowych.

⁶⁹⁾ Nie prowadzących prawidłowych ksiąg handlowych.

prowadzenia ksiąg handlowych przez przedsiębiorc. kat. I—IV świad., przewidziane jest obniżenie stawki podatkowej od 1. I. 1934: do 1,75%, od 1. I. 1935 do 1,50%, od 1. I. 1936: do 1,25% i od, 1. I. 1937: do 1%. Od pozostałych obrotów, podlegających opodatkowaniu, stawka wynosi 2%. Począwszy od 1. I. 1934 stopa podatku od wymienionych powyżej obrotów osiąganych przez przedsiębiorc. przemysłowe ze sprzedaży wydobytych surowców lub wyprod. towarów krajowym przedsiębiorc. przemysł., będzie wynosiła połowę każdorazowo obowiązującej stopy dla pozostałych obrotów danych przedsiębiorc. przemysłowych. Minister Skarbu w porozumieniu z Ministrem Przem. i Handlu może przyspieszać wymienione ostatnie 4 terminy zniżenia stawek podatkowych oraz obniżać zasadniczą stawkę 2% najwyżej do 1%.

Ulgowe stawki podatkowe będą stosowane wyłącznie do obrotów przedsiębiorstw handlowych, uzyskanych ze sprzedaży towarów bez przerobu. Obroty przedsiębiorc. handl. uzyskane ze sprzedaży towarów po ich przerobieniu w obcych przedsiębiorstwach przemysłowych, opłacają stawkę 2% do 31 XII. 1933.; a od 1. I. każdego z następujących 4 lat: 1,75%, 1,50%, 1,25% i 1%. Do obrotów, osiągniętych przez przedsiębiorc. przemysł, bezpośrednio lub z własnych zakładów handlowych, nie mogą być stosowane stawki, przewidziane dla przedsiębiorc. handlowych, o ile obroty dotyczą towarów, wyprodukowanych przez to samo przedsiębiorc. przemysłowe⁷⁰⁾.

Za sprzedaż hurtową, podlegającą ulgowej stawce podatkowej, uważa się zbyt wszelkiego rodzaju towarów przez przedsiębiorc. handlowe kupcom i przemysłowcom, kółkom rolniczym i producentom rolnym, oraz przedsiębiorstwom państwowym i komunalnym, tudzież instytucjom ubezpieczeń społecznych celem odprzedaży lub produkcji, a jeżeli chodzi o przedsiębiorstwa komunikacyjne, także celem eksploatacji, w innych zaś wypadkach — w ładunkach lub ilościach wagonowych. Minister Skarbu w porozum. z Ministrami Przem. i Handlu oraz Spraw Wewn. ustala wykaz artykułów spożywczych pierwszej potrzeby.

Podatek przemysłowy tylko w formie podatku od obrotu opłacają (poza wymienionymi dotychczas w ustawie) także inne samodzielne wolne zajęcia zawodowe, które ustala Minister Skarbu w por. z właściwym ministrem.

Płatnicy podatku przemysłowego, poza przedsiębiorstwami handlowymi kat. I i II i przemysłowcami kat. I—V oraz poza przedsiębiorstwami sprawozdawczymi, płacą zaliczki na podatek w wys.

⁷⁰⁾ Wyjątek stanowią obroty artykułami spożywczymi pierwszej potrzeby przy detalicznej i drobnej sprzedaży.

co najmniej $\frac{1}{5}$ podatku, wymierzonego za rok ubiegły, do 15. VII., 15. IX., 15. XI. i 15. III. za każdy kwartał (I—IV, ewent. miesięcznie w wys. $\frac{1}{15}$ podatku za rok ubiegły.

Minister Skarbu władny jest pobierać podatek od drobnych przedsiębiorstw na podstawie przeciętnych norm obrotu bez ustalania sum obrotu w każdym poszczególnym wypadku. Sposób zryczałtowania podatku oraz szczegółowe przepisy ustala rozporządzenie Ministra Skarbu.

Upoważnia się Ministra Skarbu do wprowadzenia od poszczególnych towarów scalonego podatku przemysłowego od wszelkiego rodzaju obrotów. Podatek ten będzie pobierany jednorazowo za późniejsze fazy obrotów. Rozporządzenie Ministra Skarbu określi zgodnie ze stawkami ustawowemi wysokość scalonego podatku przemysłowego, przyczem w razie poboru tego podatku na granicy lub przez władze celne stawki podatku scalonego muszą być przeliczone na jednostkę wagi lub od sztuki. Minister Skarbu ustali bliższe określenie pojęcia prawidłowych ksiąg handlowych oraz kategorie lub rodzaje mniejszych przedsiębiorstw i zasady uproszczonej księgowości, uzasadniającej zwolnienia lub stosowanie ulgowych stawek podatkowych.

Ministrowi Skarbu służy m. in. prawo częściowego lub całkowitego zwalniania od podatku obrotów eksportowych o ile nie są zwolnione na mocy ustawy, oraz obrotów komisantów z transakcyj eksportowych w wypadkach, w których pobór podatku okazałby się przeszkodą dla rozwoju eksportu. Minister Skarbu ma również prawo zwracania przy eksporcie podatku, uiszczonego jednorazowo w formie scalonej.

Od fabrykatów i półfabrykatów, wyprodukowanych przez przedsiębiorstwa, nie opłacające podatku przemysł, w myśl ustawodawstwa polskiego, a przeznaczonych do dalszej sprzedaży, przeróbki lub użytku własnego na obszarze obowiązywania ustawy, z wyjątkiem artykułów w kraju niewyrabianych, będzie pobierany jednorazowo podatek wyrównawczy. Do podatku tego nie mogą być pobierane żadne dodatkowe opłaty lub obciążenia na rzecz Państwa i związków publiczno-prawnych. Podatek będzie obliczany od zryczałtowanej wartości fabrykatów i półfabrykatów, ustalonej z przeliczeniem na wagę lub od sztuki. Minister Skarbu ustali listy towarów, które podlegać będą podatkowi wyrównawczemu, pozatem wysokość należności obliczoną od zryczałtowanej wartości tych towarów z przeliczeniem na jednostkę wagi lub od sztuki i z uwzględnieniem w ustaleniu wysokości podatku ilości faz obrotu, przez jakieby dany towar oraz jego części składowe przeszły, gdyby towar był wyprodukowany przez przesięb. opłacające podatek przemysł.

wy polski, wreszcie sposób zwrotu podatku w eksporcie i reeksportcie. Towary, od których opłacony zostanie podatek wyrównawczy lub scalony, wolne będą od podatku przemysłowego od obrotu⁷¹⁾).

W dziedzinie podatków bezpośrednich zasługuje na uwagę konwencja z Królestwem Węgierskiem podpisana w Warszawie dn. 12. V. 1928 (ratyfikowana zgodnie z ustawą z dnia 17. III. 1931 Dz. U. 37/279, ogłoszona w Dz. U. 75/604/5). Konwencja zawarta została w celu zapobieżenia podwójnemu opodatkowaniu w dziedzinie podatków bezpośrednich. Po wyszczególnieniu podatków bezpośrednich według obustronnej terminologii urzędowej, konwencja postanawia pobór podatku od przychodu z nieruchomości tylko przez to Państwo, na obszarze którego znajduje się nieruchomość. Co się tyczy opodatkowania przychodu z przedsiębiorczości, to konwencja postanawia, że jeżeli to samo przedsiębiorstwo posiada zakłady na obszarze obydwu państw, to podlega ono opodatkowaniu na obszarze każdego państwa tylko w stosunku do przychodu osiągniętego z działalności zakładu, znajdującego się na obszarze danego państwa. W przypadku, gdyby wykorzystanie odpowiednich dowodów rachunkowych było niemożliwe, najwyższe władze obydwu państw porozumią się, celem właściwego i sprawiedliwego podziału przychodu. Skup krajowych surowców podlega opodatkowaniu w tem państwie, na obszarze którego skup został uskuteczniiony. Podatek rzeczowy od przychodu z pracy a w szczeg. od wykonywania wolnych zawodów, będzie pobierany tylko przez to państwo, na którego obszarze jest wykonywana działalność. Za miejsce wykonywania wolnego zawodu uważa się wyłącznie to miejsce, w którym zawodowa działalność jest wykonywana stale a nie tylko przejściowo. Pobory z kas publicznych, przeznaczone ze względu na terażniejszą wzgl. poprzednią służbę lub działalność zawodową (uposażenia, emerytury i t. p.), będą opodatkowane tylko w tem państwie, na obszarze którego uskuteczniane są te wypłaty. Przy podatku od przychodów z kapitałów ruchomych decyduje miejsce zamieszkania dłużnika wzgl. siedziba poszczególnych zakładów; przy wierzytelnościach i prawach hipotecznie zabezpieczonych decyduje jednakowoż położenie odnośnych nieruchomości. Przy podatku od tantjem miarodajną jest siedziba spółki wzgl. siedziba' głównego zarządu spółki. Przy wszystkich innych przychodach decyduje miejsce zamieszkania osoby, osiągającej te przychody. Przy podatku osobistym od całości dochodu stosuje się zasady miarodajne dla odpowiednich podatków przychodowych. Jednak przy

⁷¹⁾ W sprawie uiszczenia zaległości podatku przemysłowego w naturze na cele pomocy bezrobotnym zob. Dz. U. 761 i 806 oraz powyż; rozdz. II niniej-przeglądu.

opodatkowaniu dochodu z dywidend, procentów i tantjem decyduje miejsce zamieszkania podatnika. Jeżeli podatnik ma miejsce zamieszkania⁷²⁾ w obydwu państwach, podatek osobisty pobiera każde z nich proporcjonalnie do czasu trwania pobytu podatnika w każdym z tych państw w ciągu roku podatkowego. Czas pobytu podatnika poza obszarem obydwu państw, zalicza się na dobro państwa, którego podatnik jest przynależnym. Stały podatek majątkowy pobiera każde z państw wyłącznie od części majątku, które się znajdują na jego obszarze. Zasady, dotyczące podatku od całości dochodu, mają odpowiednie zastosowanie także do opodatkowania majątku ruchomego, tkwiącego w papierach wartościowych oraz wkładach w bankach. Powyższe zasady mają zastosowanie również do nadzwyczajnego jednorazowego podatku majątkowego oraz podatku od przyrostu majątku, o ile zostaną ustanowione. Postanowienia konwencji nie mają zastosowania do nadzwyczajnego jednorazowego podatku majątkowego, ustanowionego przed wejściem w życie konwencji nawet wówczas, jeżeli ustawowe terminy płatności jeszcze nie upłynęły.

W zakresie podatku gruntowego wydane została RRM. z dn. 30. III. 1931 (Dz. U. 34/239), określające dla powiatu mołodczańskiego woj. wileńskiego ogólną sumę podatku gruntowego w przeciętnych wysokościach, ustalonych w kwocie 0,60 zł z jednej dziesięciny gruntów uprawnych, łąk ogrodów i sadów i 0,12 zł z jednej dziesięciny przestrzeni leśnych, błotnistych i pastwisk. — W sprawie wykonania ustawy z dn. 20. III. 1931 o samoistnym, podatku wyrównawczym dla gmin wiejskich wydane zostało w poroz. z Ministrem Skarbu R. M. S. W. z dn. 20. VIII. 1931 (Dz. U. 86/673). Podatkami mogą być obciążone grunty państwowe fundacyjne, instytucyj o charakterze opieki społecznej oraz grunty duchowne i klasztorne⁷³⁾ ⁷⁴⁾.

Ustawa z dnia 17. XII. 1931 (Dz. U. 112/877) wprowadza niektóre zmiany do podatku od nieruchomości miejskich i niektórych wiejskich. Za czynności, związane z wymiarem, poborem i ściąganiem podatku, przyznaje się władzom wymiarowym odszko-

⁷²⁾ Miejsce stałego pobytu wzgl. przypuszczalnego niechwilowego przebywania (art. 11).

⁷³⁾ Ostatnie z określonymi ograniczeniami stos. do art. XV Konkordatu z dn. 10. II. 1925 (Dz. U. 72/501).

⁷⁴⁾ Poza tem w sprawie uiszczenia zaległości podatku gruntowego w naturze na cele pomocy bezrobotnym zob. Dz. U. 761 i 806, oraz powyż. rozdz. II niniejszego przeglądu; w sprawie składek na rzecz gmin wyznaniowych żydowskich zob. Dz. U. 698 (§ 16, 2); w sprawie opłat katastralnych w woj. małop. oraz woj. pozń. i pom. zob. Dz. U. 839 i 840.

dowanie w wys. 4% sum wpłacanych Skarbowi Państwa z tytułu pobranego podatku oraz odsetek i kar za zwłokę. Koszty i opłaty egzekucyjne z tytułu przymusowo ściągniętego podatku pobierają władze wymiarowe na rachunek własny. Nieruchomości, które przy wymiarze opuszczono lub co do których wskutek później ujawnionych nowych konkretnych i faktycznych okoliczności okaże się, iż wymiar jest za niski, lub które przy pierwotnym wymiarze niewłaściwie uwolniono od podatku, powinny być pociągnięte do podatku dodat. kowo za cały czas ubiegły, lecz nie więcej niż za lat 3. Ponowne oszacowanie wartości użytkowej nieruchomości nie uzasadnia uskutecznienia danego dodatkowego wymiaru. — Ustawa z dn. 17. XII. 1931 (Dz. U. 112/878) ustanawia kryzysowy dodatek do państwowego podatku od nieruchomości miejskich i niektórych wiejskich. Kryzysowy dodatek wynosi 3% podstawy wymiaru podatku. Od kryzysowego dodatku wolne są budynki mieszkalne, których roczny czynsz nie przekracza 1000 zł. Do kryzysowego dodatku nie mogą być pobierane żadne dodatki na rzecz państwa i związków komunalnych. Ustawa upoważnia Ministra Skarbu do odraczania, rozkładania i umarzania zaległości w kryzysowym dodatku,; gdyby uiszczenie jego mogło zagrozić egzystencji gospodarczej płatnika lub gdyby ściągnięcie komornego od lokatora było niemożliwe. Ustawa weszła w życie z dn. 1. I. 1932 na obszarze państwa z wyj. woj. śląskiego i traci moc w terminie, określonym przez Radę Ministrów.

Do podatku przemysłowego, pobieranego w formie świadectw przemysłowych, wprowadziła ustawa z dn. 19. XII. 1931 (Dz. U. 112/881) niektóre naogół drobne zmiany (art. 30—34). Na uwagę zasługuje, że dotychczasowe minimum 2000 zł przychodu w przedsiębiorstwach robót i dostaw uległo skreśleniu oraz, że obowiązek płacenia podatku rozciągnięty został także na hotele i pokoje umeblowane, posiadające do wynajęcia ponad 2 pokoje (dotychczas ponad 4)⁷⁵).

Postanowienia ustawy o podatku dochodowym uległy pewnym zmianom na skutek ustawy z dn. 7. XI. 1931 (Dz. U. 101/771), mianowicie przez szersze określenie pojęcia tantjem oraz wprowadzenie t. zw. podatku kumulacyjnego. Za dochód z tantjem uważa się wszelkie wynagrodzenia, wypłacane pod jakąkolwiek nazwą, osobom należącym do składu zarządu, rad, komitetów nadzorczych i komisji rewizyjnych, z wyjątkiem stałych, perjurycznych i z góry w sumie absolutnej cyfrowo określonych poborów, wypłacanych tym osobom z tytułu ich stałego zatrudnienia w przedsiębiorstwie; procentowe wynagrodzenia tych stale zatrudnionych

⁷⁵) Porównaj także art. 3 i 4 ustawy. — Poza tem zob. Dz. U. 761, 806 i 698 (§ 16, 1); akcyz, opłat patentowych dotyczy Dz. U. 594.

osób uważa się również za tantjemy. — Osoby, które otrzymują wynagrodzenie od różnych służbodawców, obowiązane są po upływie danego roku uiścić tytułem podatku dochodowego różnicę, jaka przypada do zapłaty od łącznego rocznego wynagrodzenia według skali działu II ustawy a łączną kwotą, potrąconą tyt. podatku przez poszczeg. służbodawców w ub. roku. Kwotę, przypadającą do zapłaty, winny dane osoby obliczyć i płacić w 4 ratach kwartalnych, do 5. III., 5. VI., 5. IX. i 5. XII. każdego roku. Przy uiszczaniu pierwszej raty należy przedłożyć obliczenie różnicy przy dołączeniu wykazu wynagrodzeń oraz potrąceń. Ustawa obowiązuje od dn. 1. I. 1932 na całym obszarze Państwa.

Ustawa z dn. 22. X. 1931 (Dz. U. 99/760) o kryzysowym dodatku do państwowego podatku dochodowego ustanawia nadzwyczajny dodatek od dochodów, ustalanych według działu I ustawy o podatku dochodowym (t. zw. dochodów fundowanych). Dodatek wynosi przy dochodzie rocznym ponad 1500 zł do 3600 zł — 0,5%, przy dochodzie ponad 3600 zł do 10.000 zł — 1%. przy dochodach ponad 10, 36, 60 i 160 tysięcy złotych — 2, 2¹/₂? 3 i 4% dochodu. Dodatek pobiera się, poczynając od dochodów, ustalonych dla wymiaru podatku na 1932 rok podatkowy. Od dochodów, opodatkowanych według działu II ustawy (t. zw. dochodów niefundowanych), dodatek wynosi przy wynagrodzeniu rocznym ponad 2500 zł do 3600 zł — 0,5%, przy wynagrodzeniu do 10.400 zł — 1 %, przy wynagrodzeniu do 36.000 zł — 2 %, przy dalszych dochodach aż ponad 250.000 zł w dziewięciu jeszcze szczeblach — 2,5 do 10% wypłacanego wynagrodzenia. Dochody z uposażeń służbowych, emerytur, rent i wynagrodzeń za najemną pracę, wypłacane z funduszków Państwa wzgl. także związków komunalnych, wolne są od dodatku kryzysowego z wyjątkiem dochodów, wypłacanych z funduszków tych przedsiębiorstw państwowych, które określi Minister Skarbu. Dodatek kryzysowy od dochodów niefundowanych pobiera się począwszy od stycznia 1932 r. Od dochodów, obciążonych dodatkiem kryzysowym, nie pobiera się 10 % dodatku, opłacanego w myśl ustawy z dn. 12. II. 1931. Ustawa obowiązuje na całym obszarze Państwa i traci moc w terminie, określonym przez Radę Ministrów.

Ustawa z dn. 19. XII. 1931 (Dz. U. 112/882) wprowadziła nadzwyczajny podatek od niektórych zajęć zawodowych. Ustawa opodatkowuje osoby, osiągające dochód z zajęć zawodowych, przy których są pobierane opłaty, określone w drodze publiczno-prawnej, będące wynagrodzeniem tych osób za czynności o charakterze publiczno-prawnym. Opodatkowani są mianowicie notariusze (rejenci), pisarze hipoteczni i komornicy. Za podstawę obliczenia podatku

u notariuszów (rejentów) i pisarzy hipotecznych służy dochód, osiągnięty z tytułu pobieranych opłat; za podstawę obliczenia podatku od komorników służy dochód, osiągnięty przy spełnianiu swego zajęcia zawodowego, ustalony przy obliczaniu ogólnego dochodu dla wymiaru podatku dochodowego. Pierwsze obliczenie podatku uskutecznione będzie od dochodu, osiągniętego w 1932 r. Nadzwyczajnemu podatkowi podlegają osoby, których dochód roczny z danego zajęcia przekracza 12.000 zł. Stopa podatku wynosi przy dochodach z danego zajęcia ponad 12.000 zł do 16.000 zł — 3%, przy dochodach ponad 16.000 zł do 20.000 zł — 4%, przy dochodach ponad 20.000 zł do 28.000 zł — 5½%, przy dalszych dochodach ponad 28, 36, 48, 64, 80, 112 i 176 tysięcy zł — 7, 8, 10, 13, 16, 18 i 20%. Osoby, które przy obliczeniu podatku opuszczono, lub niewłaściwie uwolniono, albo co do których obliczenie podatku wskutek później ujawnionych okoliczności okazało się za niskie, winny być pociągnięte do podatku dodatkowo za cały czas ubiegły, lecz nie więcej niż za 5 lat. W razie śmierci płatnika odpowiedzialność za należność podatkową obciąża masę spadkową lub spadkobierców, tych ostatnich jednak tylko do wys. ich udziałów w spadku. Podatek płatny jest 1. XI. Płatnicy podatku są obowiązani do dn. 15. każdego następnego miesiąca ustalić dochód, osiągnięty w ub. miesiącu, i od tego dochodu wpłacić zaliczkę w wys. stopy proc. podatku, jaka przypada od miesięcznego dochodu, obliczonego w stosunku rocznym, t. j. pomnożonego przez 12. Pierwszą zaliczkę na powyższych zasadach należało wpłacić do dn. 15. II. 1932. Nadzwyczajny podatek wolny jest od 10 % dodatku, uiszczaonego w myśl ustawy z dn. 12. II. 1931, oraz jest potrącalny od dochodu przy wymiarze podatku dochodowego. Ustawa upoważnia Ministra Skarbu do zaliczania na poczet zaliczek dobrowolnych wpłat, uskutecznianych na rzecz Naczelnego Komitetu dla Walki z Bezrobociem przy Prezesie Rady Ministrów. Ustawa weszła w życie na całym obszarze Państwa z dn. 1. I. 1932 i traci moc w terminie, określonym przez Radę Ministrów⁷⁶).

Przepisy w sprawie podatku wojskowego ogłosiło w formie jednolitej R. R. M. z dn. 24. VIII. 1931 (Dz. U. 89/697). przejmując postanowienia, zawarte w R. R. M. z dn. 20. I. 1930, z uwzględnieniem postanowień R. P. R. z dn. 29. XI. 1930. Podatek wojskowy w postaci zasadniczej (10, 15 i 20 zł rocznie) przekazuje

⁷⁶) W sprawie składek na rzecz gmin wyznaniowych żydowskich zob. Dz. U. 698 (§ 16, 3 i 4); obowiązani do płacenia składek pełnoletni członkowie gminy, nie płacący określonych podatkowi państwowych, płacą przynajmniej 5 zł o ile ich nie zwalnia ubóstwo.

rozporządzenie gminom miejskim i wiejskim⁷⁷). Nakazy płatnicze na podatek wojskowy winny być rozesłane do 15. X., przyczem podatek płatny jest do 1. XI; o ile nakaz doręczono po 15. X., podatek płatny jest w ciągu 30 dni po doręczeniu nakazu. Minister Skarbu wzgl. gminy mają prawo darowania skutków prawnych, wynikających z przekroczenia terminów, jak również rozkładania, odrażania i umarzania podatku. Nowe przepisy, jakie zawiera rozporządzenie, obowiązują wstecz od dn. 1. I. 1930 r.

W dziedzinie podatku spadkowego zasługuje na uwagę konwencja, zawarta z Królestwem Węgierskiem w celu zapobieżenia podwójnemu opodatkowaniu spadków, podpisana w Warszawie dn. 12. V. 1928 (ratyf. zgodnie z ust. z dn. 17. III. 1931 Dz. U. 37/276 i ogłoszona w Dz. U. 75/602/3). Nieruchome majątki spadkowe wraz z ich przynależnościami podlegają podatkowi spadkowemu tylko w tem państwie, w którem są położone. Wszelkie przedsiębiorstwa, majątki zakładów filjalnych wzgl. udziały w nich (o ile nie są związane z posiadaniem akcji lub kuksów) podlegają podatkowi spadkowemu tego państwa, w którem znajduje się dotyczące przedsiębiorstwo lub zakład filjalny. Co do innych części składowych spadku decyduje zasadniczo obywatelstwo zmarłego. Jeśli jednak zmarły posiadał w chwili swej śmierci w drugim państwie miejsce (stałego, nie chwilowego) zamieszkania, to w tem państwie podlegają podatkowi spadkowemu części składowe spadku, które się w niemi znajdują. Jeśli jednakowoż zmarły w chwili swojej śmierci posiadał miejsca zamieszkania w obydwu państwach, to wspomniane części składowe spadku podlegają podatkowi spadkowemu tylko w tem państwie, którego obywatelem był zmarły. Jeżeli nabywca majątku spadkowego był w chwili śmierci zmarłego obywatelem jednego z obydwu umawiających się państw, to przypadły mu majątek podlega opodatkowaniu w tem państwie, którego obywatelem był nabywca w owej chwili; postanowienie to nie będzie jednak stosowane w przypadku, gdy nabywca posiadał miejsce zamieszkania w drugim umawiającem się państwie. Dla rozstrzygnięcia kwestji, dotyczącej określenia miejsca, gdzie znajdują się wymienione powyżej części składowe spadku, decyduje: przy wierzytelnościach miejsce zamieszkania zmarłego, przy papierach wartościowych i papierach na zlecenie (wekslach, przekazach itd.) — miejsce ich przechowania w chwili śmierci zmarłego, przy prawach, co do których władze prowadzą specjalne księgi — miejsce,

⁷⁷) W kwestji właściwości władz wymierzających i pobierających podatek zasadniczy, decyduje miejsce zamieszkania podatnika lub miejsce pobytu jego w dniu 15. XII., ewent. posiadany w danej gminie majątek lub źródła dochodu wzgl. większa część tychże.

w którym księgi te są prowadzone. Długi i ciężary, które obciążają majątek nieruchomy (także przedsiębiorstwa, zakłady wzgl. udziały W nich) lub są na nim zabezpieczone, będą potrącone z wartości tego majątku. O ile zmarły odpowiadał też osobiście za takie długi, niepokryta w powyższy sposób ich reszta będzie potrącona z innych części majątku. Dane długi i ciężary będą rozdzielane w stosunku do wartości części składowych wspomnianego majątku, znajdujących się w każdym z obu państw⁷⁸⁾.

Uiszczanie zaległości podatku majątkowego w naturze na cele bezpośredniej pomocy bezrobotnym przewiduje ustawa z dn. 22. X. 1931 (Dz. U. 99/781)⁷⁹⁾⁸⁰⁾.

IV.

Kredyt publiczny.

Wysokość emisji 5% pożyczki konwersyjnej z 1924 roku została podwyższona R. M. S. z dn. 9. XI. 1931 (Dz. U. 110/854) o 20 milionów zł do 290 milionów zł. Plan umorzenia pożyczki uległ zmianie o tyle, że kapitał dłużny, który po spłacie pierwszych 13 rat wynosił 209.312.000 zł, podwyższony został o 11.248.000 zł (różnica 8.752.000 zł uznana została za umorzoną z tytułu 13 pierwszych rat od 20 milionów zł), wobec czego ogólny kapitał dłużny wzrósł do 220.560.000 zł. Kapitał ten wraz z odsetkami spłacony ma być w półrocznych ratach w wys. mniejwięcej 11.550.000 zł do dnia 2. I. 1945 r.

Ustawa z dnia 18. III. 1931 (Dz. U. 39/313) o skupie na rzece Skarbu Państwa kolei fabryczno-łódzkiej ustanawia odpowiedzialność Skarbu Państwa za spłatę i oprocentowanie nieumorzono-
nego długu obligacyjnego Towarzystwa⁸¹⁾.

⁷⁸⁾ W sprawie uiszczenia zaległości podatku spadkowego w naturze na cele pomocy bezrobotnym zob. Dz. U. 761 i 806 oraz pow. rozdz. II nin. przeglądu.

⁷⁹⁾ Zob. także Dz. U. 806 oraz powyż. rozdz. II. niniej. przeglądu.

⁸⁰⁾ Administracji skarbowej dotyczą Dz. U. 427, 433, 542, 613 (o organizacji i zakresie działania izb i urzędów; skarbowych), 660, 687, 744, 834, 887. — Odnośnie właściwości władz skarbowych do wnoszenia oskarżenia przed sądami grodzkimi w sprawach z ustawy karnej skarbowej zob. Dz. U. 754; poza tem zob. także Dz. U. 740.

⁸¹⁾ Porówn. także Dz. U. 315 (art. 3, 2); w sprawie przejęcia innych długów kolejowych przez Skarb Państwa zob. Dz. U. 314 (art. 3) i 315 (art. 3, 1). — W sprawie kredytowania przewozu wojska i sprzętu wojskowego w czasie pokoju przez przedsiębiorstwa transportowe i komunikacyjne zob. ustawę z dn. 7. XI. 1931 (Dz. U. 105/811).

Co się tyczy pretensyj i długów zagranicznych, to ustawa z dn. 17. III. 1931 (Dz. U. 32/229) wyraziła zgodę na ratyfikację porozumienia polsko-niemieckiego, podpisanego w Warszawie dn. 31. X. 1929 r., umów, podpisanych przez Polskę w Hadze dn. 20. I. 1930, oraz umów z Francją, Wielką Brytanią i Włochami w sprawie uregulowania przez Polskę długu, powstałego z okupacji terytorjów plebiscytowych. Obywatele polscy, którzy z tytułu przysługujących im roszczeń do Państwa Niemieckiego lub Austrjackiego, ponoszą bezpośrednią szkodę materjalną, otrzymają od Skarbu Państwa odszkodowanie. Wykonanie postanowień umów międzynarodowych porucza ustawa Ministrowi Skarbu w porozumieniu z właściwymi ministrami. Wymienione porozumienie polsko-niemieckie oraz umowy, podpisane w Hadze, ogłoszone zostały w Dz. U. nr. 90, poz. 701, 703—705⁸²⁾.

W dziedzinie poręki państwowej zauważyć należy, że według nowego statutu Państwowego Banku Rolnego, ogłoszonego R. M. R. R. z dn. 5. VI. 1931 (Dz. U. 76/610), Skarb Państwa poręcza nadal bezwarunkowo terminową zapłatę kapitału i odsetek: 1) listów zastawnych na ogólną sumę 315 milionów zł w złocie, z czego na sumę 215 milionów zł w złocie w myśl R. P. R. z dnia 17. V. 1927 oraz na sumę 100 milionów zł w złocie w myśl R. M. S. z dn. 16. IV. 1930; 2) obligacyj meljoracyjnych na ogólną sumę 150 milionów zł w złocie, z czego na sumę 100 milionów zł w złocie w myśl R. M. S. z dn. 24. V. 1928 oraz na sumę 50 milionów zł w złocie w myśl R. M. S. z dn. 16. IV. 1930. — Na tej zasadzie korzystają z poręki Skarbu Państwa złote 1% listy zastawne Państw. Banku Rolnego Serji II-ej, emitowane na skutek R.M.R.R., S. i R. z dn. 22. VII. 1931 (Dz. U. 73/593).

Poręka państwowa za dopełnienie zobowiązań Banku Gospodarstwa Krajowego z tytułu przyjmowania wkładów oszczędnościowych podwyższona została R. M. S. z dn. 26. V. 1931 (Dz. U. 56/459) z 20 milionów zł w złocie dawn, parytetu (34.400.000 zł w złocie nowego parytetu) do 50 milionów zł w złocie. — Z innych przepisów, wydanych w sprawie poręki państwowej, wymienić należy: gwarancję Skarbu Państwa za poręki Państw. Funduszu Eksportowego (R. P. R. M. z dn. 14. X. 1931. Dz. U. 94/722), gwarancję Skarbu Państwa za zobowiązania, wynikające z pożyczki Państw. Zakładów Wodociągowych na Górnym Śląsku do 20 milj. zł (ustawa z dn. 18. III. 1931 Dz. U. 36/274), porękę państwową dla po-

82) Zob. także Dz. U. 836 oraz 803, 805, 863 i 864. — W sprawie ratyf. konwencji, dotycz. przeniesienia wierzycelności i wkładów Węgierskiej Poczty. Kasy Oszczęd. zob. Dz. U. 286.

zyczki obligacyjnej, zaciągniętej przez „Polską Poczta, Telegraf i Telefon” na podstawie ustawy z dn. 22. X. 1931 (Dz. U. 99/764) oraz porękę państwową dla pożyczek obligacyjnych „Francusko-Polskiego Towarzystwa Kolejowego”, przewidzianą w ustawie z dn. 27. IV. 1931 (Dz. U. 40/350). W ostatnim przypadku poręka państwowa obejmuje nie tylko spłatę kapitałów i odsetek, ale także koszty obsługi pożyczek obligacyjnych i podatki zagraniczne od tych pożyczek.

Dr Roch Knapowski (Poznan).

2. KRONIKA USTAWODAWCZA

(za czas od 1 stycznia do 12 marca 1932).

Ustawy:

1. z dn. 17. XII. 1931 o zbyciu i zmianie gruntów państw, w pow. oświęcimskim (Dz. Ust. Nr. 3 poz. 15).
2. z dn. 17. XII. 1932 o zamianie państw, pól górniczych na pola górnicze prywatne (Dz. Ust. Nr. 3, poz. 16).
3. z dn. 17. XII. 1931 o sprzedaży gruntów państw, użytkowanych przez Liceum Krzemienieckie (Dz. Ust. Nr. 3).
4. z dn. 17. XII. 1931 o zbyciu i zamianie niektórych gruntów państwowych (Dz. Ust. Nr. 4, poz. 22).
5. z dn. 17. XII. 1931 o zbyciu i zamianie niektórych gruntów państwowych (Dz. Ust. Nr. 7, poz. 43).
6. z dn. 21. I. 1932 o zmianie p. p. k. (Dz. Ust. Nr. 10, poz. 60).
7. z dn. 21. I. 1932 o dodatkowych kredytach na 1929/30 (Dz. Ust. Nr. 12, poz. 67).
z dn. 21. I. 1932 o dodatkowych kredytach na 1930/31 (Dz. Ust. Nr. 12, poz. 68).
z dn. 21. I. 1932 o dodatkowych kredytach na 1931/32 (Dz. Ust. Nr. 12, poz. 69).
8. z dn. 21. I. 1932 o wykonaniu konwencji dotyczącej procedury cywilnej podpisanej w Hadze 17. VII. 1905 (Dz. Ust. Nr. 113, poz. 79).
9. z dn. 25. II. 1932 o zmianie niektórych przepisów post. sąd. cyw. w 1864 r. i ustawy o przetargu przymusowym i zarządzie przymusowym (Dz. Ust. Nr. 15, poz. 871).
- 10/13. z dn. 28. I. 1932 o skupie kolei lokalnych (Borki W.—Grzymałów; Drohobycz—Truskawiec; Lwów—Podhajce; Muszyna—Krynica). (Dz. Ust. Nr. 16, poz. 90—93).
14. z dn. 28. I. 1932 o ratyfikacji podpisanej umowy między Polską a Niemcami o ubezpieczeniu społecznym wraz z protokołem końcowym w Berlinie 11. VI. 1931 (Dz. Ust. Nr. 16, poz. 94).

15. z dn. 13. II. 1932 o ujawnianiu hipotecznym zezwoleń na parcelację gruntów (Dz. Ust. Nr. 16, poz. 95).
16. z dn. 28. I. 1932 o opłatach od publicznych zabaw i t. p. na rzecz Polskiego Czerwonego Krzyża (Dz. Ust. Nr. 18, poz. 111).
17. z dn. 28. I. 1932 o ratyfikacji porozumienia w sprawie ustanowienia karty tranzytowej dla emigrantów podpisanego w Genewie 14. VI. 1929 (Dz. Ust. Nr. 18, poz. 112).
18. z dn. 28. I. 1932 o ratyfikacji konwencji o międzynarodowym przewozie lotniczym wraz z protokołem podpisanym w Warszawie 12. X. 1929 (Dz. Ust. Nr. 18, poz. 113).
19. z dn. 28. I. 1932 o ratyfikacji konwencji o ekstradycji i pomocy prawnej w sprawach karnych między Polską a Szwecją wraz z protokołem, podpisanej w Warszawie 30. VIII. 1930 (Dz. Ust. Nr. 18, poz. 114).
20. z dn. 21. I. 1932 o zmianie ustawy z dn. 9. X. 1932 o uposażeniu funkcjonariuszów państwowych i wojska (Dz. Ust. Nr. 19, poz. 117).
21. z dn. 21. I. 1932 o zmianie rozp. R. M. z dn. 10. V. 1920 o wprowadzeniu w życie ust. wojsk, postęp, karnego (Dz. Ust. Nr. 19, poz. 118).
22. z dn. 21. I. 1932 o zmianie ust. wojsk. post. karnego (Dz. Ust. Nr. 19, poz. 119).
23. z dn. 21. I. 1932 o zmianie kodeksu karn. wojsk. (Dz. Ust. Nr. 19, poz. 120).
24. z dn. 28. I. 1932 o zmianie ustawy z dn. 23. III. 1922 o obowiązkach i prawach oficerów W. P. (Dz. Ust. Nr. 19, poz. 121).
25. z dn. 28. I. 1932 o zmianie ustawy z 2. IV. 1925 o potrąceniach z uposażenia osób wojskowych (Dz. Ust. Nr. 19, poz. 122).
26. z dn. 28. I. 1932 o rejonach bezpieczeństwa przy wojsk, zakładach amunicyjnych oraz składach amunicji i materiałów wybuchowych (Dz. Ust. Nr. 19, poz. 123).
27. z dn. 28. I. 1932 o stosunkach prawnych w obszarach warownych i rejonach umocnionych. (Dz. Ust. Nr. 19, poz. 124).
28. z dn. 28. I. 1932 o pomiarach państwa (Dz. Ust. Nr. 19, poz. 125).
29. z dn. 28. I. 1932 o ratyfikacji proj. konwencji dotyczącej wskazywania wagi na ciężkich przesyłkach, przewożonych na statkach, przyjętego 21. VI. 1929 na XII. Sesji ogół. M. O. P. (Dz. Ust. Nr. 19, poz. 126).
30. z dn. 28. I. 1932 o ratyfikacji międzynarodowej konwencji sanitarnej podpisanej w Paryżu 21. VI. 1926 wraz z załącznikiem i protokołem IX. posiedzenia konferencji sanitarnej w Paryżu z tegoż dnia (Dz. Ust. Nr. 19, poz. 127).

31. z dn. 28. I. 1932 o zatwierdzeniu przystąpienia Polski do porozumienia madryckiego z 14. IV. 1891, przejrzanego w Waszyngtonie 2. VI. 1911 i w Hadze 6. XI. 1925, dotyczącego zwalczania fałszywych oznaczeń towarów (Dz. Ust. Nr. 19, poz. 128).
32. z dn. 17. II. 1932 o zmianie ustawy w zakresie działania Min. R. R. i organizacji urzędów i komisji ziemskich (Dz. Ust. Nr. 19, poz. 129).
33. z dn. 18. II. 1932 o zmianie ustawy z 15. VII. 1925 o mierniczych przysięgłych (Dz. Ust. Nr. 19, poz. 130).
34. z dn. 18. II. 1932 o zmianie ustawy z 6. V. 1924 o pomocy państw, na odbudowę budynków, zniszczonych wskutek działań wojennych (Dz. Ust. Nr. 19, poz. 131).
35. z dn. 18. II. 1932 o zmianie rozp. Pr. RP. z 24. IX. 1926 o „Polskich kolejach państwowych” (Dz. Ust. Nr. 19, poz. 132).